GALİP ERDEM

ADANMIŞ BİR RUH

-Hayatı, Mücadelesi ve Eserleri-

Hazırlayan:
Ahmet Şahin

ÖTÜKEN

/ otukennesriyat

YAYIN NU: 2096
KÜLTÜR SERİSİ: 1139

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
SERTİFİKA NU: 49269

ISBN: 978-625-408-710-3

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®
İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50

Genel Müdür: Ertuğrul Alpay

Genel Yayın Yönetmeni: Göktürk Ömer Çakır

Editör: Ayşegül Büşra Paksoy

Kapak Tasarımı: Mahmut Doğan

Dizgi-Tertip: Damla Acar

Kapak Baskısı: Reis Dijital Baskı Sistemleri

Baskı: Ötüken Neşriyat AŞ
İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50
Sertifika Nu: 49269

İstanbul- 2024

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir. Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Ahmet ŞAHİN: 1998 yılında Osmaniye'nin Bahçe ilçesinde doğdu. İlk ve ortaöğrenimini Gaziantep'te tamamladı. 2016 yılında Necip Fazıl Kısakürek Anadolu Lisesi'nden, 2021 yılında ise Gaziantep Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'nden mezun oldu. Aynı tarihte Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkiye Cumhuriyeti Ana Bilim Dalı'nda başladığı yüksek lisansını devam ettirmektedir.

Türk Yurdu, Çelebi, Töre, Bozkır, Millî Mecmua, Millî Devlet, Edebice, Tarihi Kritik adlı gazete ve dergilerde çeşitli makaleleri yayımlandı.

Kuruluşundan beri *Çelebi* dergisinin genel yayın yönetmenliği görevini yürütmektedir.

Yayımlanmış Eserleri:

• *Unutulmaya Yüz Tutmuş Ağır Adımlı Bir Yürüyüş: Mehter Dergisi (1964-1965)*, Post Yayınları (İstanbul, 2022)

• *Geleneksel Türk Masalları* (İlayda Yıldırım ile birlikte), Drama Yayınevi, (Kahramanmaraş, 2022)

• *Milliyetçi Fikrin Sesi: Türkçü Dergiler,* C. I (Emin Yarımoğlu ile birlikte), Bozkurt Yayınları, (İstanbul, 2022)

• *Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Devlet Arşivi Belgeleri Işığında Ayıntab-II: İskân ve Göç,* (Özgür Kazcı ile birlikte), GKAM Yayınları, (Gaziantep, 2023)

• *Cebel-i Bereket Vilâyeti (Değerlendirme, Transkripsiyon, Tıpkıbasım, Sözlük),* Okur Kitaplığı Yayınları, (İstanbul, 2023)

İÇİNDEKİLER

Takdim / Osman Oktay 13
Ön Söz / Ahmet Şahin 15

1. BÖLÜM
TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİ VE GALİP ERDEM

Bir Ülkücünün Portresi: Galip Erdem / Abdulkadir İlgen 25
Galip Erdem'in Şahsiyeti Üzerine / Safa Aydın 49
Galip Erdem: Hakk'ın ve Hayrın Bilgisini Edinerek Erdemli Bir Hayat Yaşamak / Mevlüt Uyanık 69
Satır Aralarında Galip Erdem'i Aramak / Osman Kepenek 92
Galip Erdem Nazariyeleri Üzerine / Zühre Ayvaz 112
Galip Erdem'de Milliyetçilik Düşüncesi / İkbal Vurucu 130
Galip Erdem'in Turancılığı / Ömür Kızıl 154
"Ekmeksizlere Acı. Yuvasızları Koru. Öksüzleri Güldür…"
Türk Milliyetçiliğinin Gazi-Dervişi: Galip Erdem / Mehmet Bilal Yamak 185
Galip Erdem'in Düşünce Dünyasında Sosyalizmin Konumu ve Sosyalizme Dair Tartışmalar / Enes Bahadır Kızak 197
12 Eylül, Galip Erdem ve Mektuplar / İsmail Yıldız 232
Nevzat Kösoğlu'nun Gözünden Galip Erdem / Elif Tuğçe Kurt 249
Türk Milliyetçiliği Paydasında: Galip Erdem ve Peyami Safa / Hakkı Suat Yılmazer 265
Galip Erdem'in Şiirlerine Bir İzdüşüm Denemesi / İbrahim Daş 278
Galip Erdem ve Türk Yurdu (1959-1960) / Veli Kürşad Öztürk 306
Galip Erdem ve Devlet Gazetesi / Sena Baykal 316
Töre'de Galip Erdem/ Tayfun Haykır 348
Bozkurt Dergisinde Galip Erdem / Ahmet Şahin 364

2. BÖLÜM
HATIRALARDA GALİP ERDEM

O Benim Babamdı / Bilge Erdem 379
Kendini Unutan Adam Galip Ağabeyin Ardından / Osman Oktay 383
"Gaban"a Yolculuk / Nuri Gürgür 393
Galip Erdem'in Turancılık Hikâyesi – Giderem Van'a-Yolum Turan'a / Osman Çakır 399
Turan Yolunda Fenafilmillet: Galip Ağabey / İskender Öksüz 412

Ülkücülerin Ağabeyi Galip Erdem /Şerafettin Yılmaz 418
Ülkücülüğün Fotoğrafı Galip Erdem / Orhan Arslan 422
Bu Dünyadan Bir Dâhi Geçti / Türkan Hacaloğlu 436
Galip Erdem Şeyhimiz / Şevket Bülent Yahnici 443
Galip Ağabeyden Kalanlar / Cezmi Bayram 447
Bir Fotoğrafın Düşündürdükleri (Galip Erdem Destanına Küçük Bir Katkı) / Arslan Küçükyıldız 449
Galip Ağabeyli Yıllar / Mahir Durakoğlu 456
Kerküklülerin Ağabeyi Galip Erdem / Suphi Saatçi 463
Galip Ağabey / B. Çiğdem Coşkun 468

3. BÖLÜM
BAŞLICA ESERLERİ

1. Kitapları

Ülkücünün Çilesi / Fatih Erbaş 473
Sosyalizm ve Milliyetçilik Üzerine Mektuplar / Ömer Umur 477
Bir Müdafinin Gözünden Suçlayanların Suçları (Galip Erdem – Suçlamalar 1-2) / Zafer Saraç 485
Türk Kimdir? Türklük Nedir? / Ali Gezginci 490
Mektuplar / Murat Cennetoğlu 496

2. Hakkında Yazılanlar

Galip Erdem / Kadir Kaan Güler 498
Galip Abi: Kendini Unutan Adam / Oğuzhan Saygılı 505
Ülkücülük Nedir? Ülkücü Kimdir? / Semanur Ulutürk 508
Galip Erdem Albümü / Ümit Çalışkan 510
Ağabey Galip Erdem Hatırasına… / Ali Gezginci 514
Galip Erdem'den Özdeyişler-Deyişler / Ahmet Şahin 518

4. BÖLÜM
BÜTÜN ESERLERİ

Galip Erdem Bibliyografyası Üzerine Bir Deneme / Ahmet Şahin – Zeliha Yaşar 523

ALBÜM 557

Bütün bir ömrünü Türk milliyetçiliği fikrine adayan
ve kendini unutan adam bir garip derviş
Galip Erdem'in aziz ruhuna ithaf olunmuştur.

“Yenilmemenin tek sırrı vardır: Nefsini yenmek!”
Galip Erdem

TAKDİM

"Bu gazetede belki inandıklarımın hepsini yazamayacağım ama inanmadıklarımı asla yazmayacağım!"

Gazete patronları ve siyasi iklime göre eğilip bükülerek kalem oynatanların yüzüne bir şamar gibi inen/inmesi gereken bu ibretlik ifade, 1961 yılından 1966 yılı sonuna kadar *Tercüman, Yeni İstanbul, Son Havadis, Bab-ı Ali'de Sabah* ve *Zafer* gibi beş ayrı gazetede yazılar yazan Galip Erdem'e ait. Altı senede beş ayrı gazetede çalışıp yazı yazmak; biraz garip geliyor değil mi?

Altı senede beş ayrı gazete! Bizleri düşündüren bu durum yalan yazmayı, iftira atmayı meslek hâline getirerek gazetecilik ve iletişimcilik ilkelerini ayaklar altına alanlar için önem taşımayabilir. Ancak bir gazeteci, bir yazar okuyucularıyla tanışmak için yazdığı ilk yazısına "Bu gazetede belki inandıklarımın hepsini yazamayacağım ama inanmadıklarımı asla yazmayacağım," diyerek başlıyorsa kaçınılmaz son bellidir: Ya o gazeteden kovulmak ya da kovulmadan terk etmek!

Nitekim gazetelerdeki köşe yazılarına iki, iki buçuk yıl kadar ara verdikten sonra *Bizim Anadolu* isimli günlük gazetede yeniden yazmaya başlayan Galip Erdem sık sık gazete değiştirmesini şöyle açıklıyordu: "Bu gazetelerden birinden ayrıldım, dördünden kovuldum!"

Çünkü o bir dava adamı idi, ülkücü idi. Ömrü boyunca inandıklarını yazdı, inandığı gibi yaşadı. O, "bir lokma bir hırka" felsefesine uygun yaşayan ama kimseye karşı sözünü esirgemeyen bir kalem ve fikir cengâveriydi.

12 Eylül döneminde devlet memurluğu görevinde bulunmasına rağmen kimsenin gösteremediği cesaretle ortaya çıkararak İhtilal Konseyi'nin başkan ve üyelerine hitaben "Adım Galip Erdem, hâlen Başbakanlık Müşaviriyim," diye başlayan kitap hacminde bir

rapor yazıp göndermişti. Raporda, "İçeri attığınız ülkücülerin eğitimlerine, yetişmelerine elimden geldiğince yardımcı oldum. Onlar hakkında en sağlıklı bilgiyi benden alabilirsiniz," diyor ve 12 Eylül 1980'e nasıl gelindiğini bilgi ve belgelere dayanarak etraflıca anlatıyordu.

Galip Erdem âdeta kendini unutmuştu ama Türk milleti, Türk vatanı, Türk dünyası söz konusu olduğunda danışılan, yol gösteren, yazıları, görüşleri merak edilen bir dava adamı idi. O kendini unutmuş olarak yaşasa da unutulacak biri değildi. Nitekim eserleri, yazıları hâlâ aranıyor, okunuyor; "Hayırlı evlat ve insanlığa faydalı eserler bırakanların sevap defteri kapanmaz," hadisişerifi mucibince arkadaşları, yetişmelerine emek verdiği ülkücü evlatları onu yaşatmaya devam ediyorlar. Hakkında kitaplar yayımlandı, araştırmalara konu oldu, hatıralarda yaşatılmaya devam ediyor.

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Araştırma Görevlisi Zühre Ayvaz'ın Galip Erdem'i konu alan doktora tezi son safhaya geldi. Gaziantep'te bir kültür ocağı olarak yurt sathına ışık saçan *Çelebi* dergisi ve Kitap Şuuru Hareketi'ni yöneten genç arkadaşlar önemli işlere imza atıyorlar.

Çelebi dergisi Genel Yayın Yönetmeni Ahmet Şahin 1,5 - 2 yıl kadar önce, "Kendini Unutan Adam; Galip Erdem hakkında geniş çaplı bir editoryal çalışma düşünmekteyiz," diye bana müracaat ettiğinde çok sevinmiş, kaynaklar ve ulaşabilecekleri kişilerle ilgili elimden geldiğince yardımcı olmaya çalışmıştım. Geçen süre içerisinde sürekli haberleştik ve işi ciddiye alışlarına, hiçbir eksik bırakmamak için gayret göstermelerine hayran oldum, takdir ettim.

Nihayet o çalışma tamamlandı ve ortaya elinizdeki *GALİP ERDEM-ADANMIŞ BİR RUH* çıktı.

Evet… O, Türk milletine adanmış bir ruhtu. 2004 yılı başlarında hakkında yayımladığım esere *KENDİNİ UNUTAN ADAM* adını vermiştim. *ADANMIŞ BİR RUH* adı da ona çok yakıştı. Başta Ahmet Şahin kardeşim olmak üzere kitabın hazırlanıp yayımlanmasında emeği geçenlere, bilgileri ile katkıda bulunanlara ve sayıları elliyi bulan yazar kadrosuna teşekkür ediyorum.

Osman OKTAY
07.03.2023

ÖN SÖZ

"65 yıllık ömre 500 yıllık bir hayatı sığdırdım."
Galip Erdem

"İnsan vardır, kendini dünyanın mihveri sanır;
insan vardır, kendini aşan bir büyük gayenin
vasıtası olduğuna inanır. Ben, inanlardanım."
Galip Erdem

21 Eylül sabahı telefonum çaldı. Arayan hemşehrim, kardeşim Hakan Alparslan'dı. Hâl-hatır sormanın ardından hiç vakit kaybetmeden rüyasından bahsetmek istediğini söyledi. O süre zarfına kadar kıymetli kardeşim Ali Gezginci ve kıymetli hocam Oğuzhan Saygılı'nın haricinde kimsenin Galip Erdem konusunda çalıştığımdan haberi yoktu. Hakan Alparslan gördüğü rüyayı heyecanlı bir biçimde anlatmaya başladı. İlk cümlesinden itibaren tüylerim diken diken oldu. Rüyanın konusu günlerdir düşündüğüm, üzerinde çalıştığım, neler yapabilirim diye gayret ettiğim kendini unutan adam Galip Erdem'di. Anlatmaya başladıktan sonra soğuk soğuk terlediğimi, yutkunamadığımı fark ettim. Bu hisleri yaşarken kalbimin bir köşesinde ferahlık filizleniyordu. Tatlı bir ferahlıktı bu...

Hakan Alparslan'ın rüyası şöyle idi:

"Mezarlıktayız... Mezarlık amma masmavi denize nazır, açık güneşli bir hava. Üzerlerinde çeşitli çiçekler açmış mezarlar… Mezarlık biraz kalabalık ancak tanıdık kimseyi göremedim. Yalnızca mezarların üzerindeki isimler çok tanıdık. Tarihî şahsiyetlerden şairlere birçok ismi orada gördüm. Sen, Oğuzhan hoca ve ben kendi aramızda konuşuyoruz. Mezarlık ziyaretlerinde aldığımız o manevi havadan bahsediyoruz. Bir anda zayıf, sakallı, kareli gömleği olan bir adamın bize doğru yürüdüğünü gördüm. İyice yaklaştıktan sonra Galip Erdem olduğunu anladım. Sadece bize bakıp yanımıza

doğru yürüyordu. Sohbet halkasının içerisine dâhil olmasıyla birlikte onu tazim ettik. Aldırmadan, bizlere birkaç soru sordu. '*Siz davaya hizmet ediyor musunuz?*', '*Çalışıyor musunuz?*', '*Çalışın, aman ha! Çalışın!*' dedi. Daha sonra bir anda uyandım. Ruhuna bir Fatiha okuyup, yaşadıklarımı anlamaya çalıştım. Şimdi de seni aradım..."

Ben duyduklarıma inanamazken bir yandan şükürler olsun diyordum. Hayatımın belki de en önemli anlarından birini yaşıyordum. Gayretin, emeğin, vefanın boşa gitmeyeceğini biliyordum. Alparslan, rüyasını anlattıktan sonra kendisine böyle bir çalışma içerisinde olduğumdan bahsettim. Duygulandık... Gözlerim doldu. Şükürler olsun. Ahsenitakvim üzre olanların selamına eriştik.

Türk basın tarihinin ve Türk milliyetçiliği fikrinin mümtaz şahsiyetlerinden biri olan Galip Erdem'in vefatının ardından onunla ilgili anılarını, fikir dünyasını, birçok yönünü ihtiva eden çok sayıda yazı ve kitap yayımlandı. Yayımlanan bu çalışmalar daha çok Galip Erdem'in yakın çevresi tarafından ortaya konulduğundan hatıra yönü ağır basmaktaydı. Nevzat Kösoğlu'nun *Galip Erdem*'i ve Osman Oktay'ın *Kendini Unutan Adam Galip Abi*'si bu tespitimizi doğrular niteliktedir. Galip Erdem'i tanımak isteyenler için önemli kaynaklar arasında bulunan bu eserlerin eksik tarafı ise akademik nitelikte olmayışıdır. Zaten bu eserlerin yazarlarının böyle bir iddiası da yoktur. Galip Erdem'i inceleyen akademik çalışmalar çok sınırlıdır. Bir elin parmaklarını geçmeyecek lisansüstü tezler ortaya konulmuşsa da Galip Erdem'in eserleri bağlamında düşünüldüğünde yeterli seviyede olmadığı görülmektedir. Bu noktada vurguladığımız nitelikte bir eserin ihtiyacı hissedilmiş ve bu çalışma ile bahsedilen eksiklik giderilmeye çalışılmıştır.

Çalışmamız dört bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm Galip Erdem'i akademik bir tarzla inceleyen makaleleri kapsamaktadır. Hayatını vakfettiği Türk milliyetçiliğine ithafen "Türk Milliyetçiliği ve Galip Erdem" başlığını verdiğimiz bu bölümde Galip Erdem'in şahsiyeti, hayat hakkındaki görüşleri, Türk milliyetçiliği ve Turancılık üzerine görüşleri, 12 Eylül 1980 Darbesi'nin akabindeki faaliyetleri, şiirleri, Türk milliyetçiliği fikrinin yayın dünyasındaki önemli temsilcileri olan *Devlet* gazetesi ile *Türk Yurdu*, *Töre* ve *Bozkurt* dergilerindeki yazıları incelenmiştir. İkinci bölüm "Hatıralarda Galip Erdem" başlığını taşımaktadır. Bu bölümde Galip Erdem'in yakın

çevresinde bulunan isimlerin hatıraları mümkün olduğu kadar tekrara düşmekten kaçınılarak kayıt altına alınmıştır. Üçüncü bölüm de Galip Erdem'in eserleri ve kendisi hakkında yazılan eserlerin değerlendirildiği yazılardan oluşmaktadır. Dördüncü bölümde ise -ilk defa olarak- Galip Erdem'in tüm kitaplarının ve yazılarının bir araya getirilmesinin amaçlandığı "Galip Erdem Bibliyografyası Üzerine Bir Deneme" yer almaktadır. Bu bölümlerde yer alan yazılar Galip Erdem'i tüm yönleriyle idrak etmeyi ve düşünce dünyasına bir gezinti yapmayı amaç edinmektedir. Bununla birlikte, bundan sonra Galip Erdem hakkında yapılacak çalışmalarda başvurulabilecek bir eser ortaya konulması hedeflenmiştir.

Uzun bir yürüyüşün ürünü olan bu çalışma boyunca Galip Erdem ile ilgili geniş bir literatür taraması yapılmıştır. Galip Erdem'in gazete ve dergilerde yer alan yazılarının tespiti için Millî Kütüphane, İBB Atatürk Kitaplığı, İSAM ve Beyazıt Devlet Kütüphanesi azami dikkat gösterilerek taranmıştır. Taramalarımız sonucunda ulaşabildiğimiz yazılar bibliyografya kısmına açıklamalı bir şekilde eklenmiştir. Yazılarının yanı sıra bazıları ilk defa yayımlanacak olan fotoğrafları, Galip Erdem'in kızı Bilge Erdem'den alınmıştır. Tespit edilebilen şiirlerine de Osman Oktay aracılığıyla ulaşılmıştır.

Galip Erdem'i tüm yönleri ile ortaya koymayı hedefleyen *Galip Erdem – Adanmış Bir Ruh* adlı çalışmamızın meydana gelmesi sürecinde birçok isim katkıda bulunmuştur. Çalışmamız henüz fikir aşamasında iken bizi destekleyen, sorularımıza sabırla cevap veren ve Galip Erdem'in yakın çevresinden birçok isme ulaşmamızı sağlayan Sayın Osman Oktay'a; bilgi, belge ve fotoğraf arşivini bizimle paylaşmakta son derece cesur olan, alaka ve nezaketle bizleri karşılayan Sayın Bilge Erdem'e; hatıra bölümünün oluşmasında ve yazıların temini konusunda bizlere referans olan, bu konuda cesaretlendiren Eskişehir Türk Ocağı Şube Başkanı Sayın Prof. Dr. Nedim Ünal'a ve Ankara Türk Ocağı Şube Başkanı Sayın Türkan Hacaloğlu'na; gazete ve dergi arşivlerine ulaşma konusunda içtenlikle büyük yardımları olan Sayın Zeliha Yaşar'a ve Sayın Metin Turhan'a; yine çalışmanın birçok evresinde ulaşmamız gereken yerler noktasında bize zaman ayıran Sayın İbrahim Daş'a ve yazıları ile çalışmamızın muhtevasını zenginleştiren, amacına ulaşması konusunda katkı sağlayan kıymetli yazarlarımıza şükran borçlu olduğumu ifade etmem gerekir.

Gördüğü bir düş ile yorulduğumuz her an motivasyon kaynağı olan, dua ve temennilerini fakirden esirgemeyen Sayın Hakan Alparslan Kılıç'a; her konuda destekleriyle bizlere yardımcı olan kitap okuma ve okutturma konusunda bir bağrıyanık Sayın Oğuzhan Saygılı'ya; kitabın yayımlanma sürecinde teveccühlerini ve yardımlarını esirgemeyen Ötüken Yayınevi'nin editörü Sayın Ayşegül Büşra Paksoy'a, çocukluk yıllarımdan itibaren güzide dostluğuyla bahtiyar kılan "hâle hâldaş, yola yoldaş" ahiretlik kardeşim Sn. Ali Gezginci'ye teşekkürü bir borç bilirim.

Asrın felaketi olarak tarif edilen Kahramanmaraş, Gaziantep, Şanlıurfa, Diyarbakır, Adana, Adıyaman, Osmaniye, Hatay, Kilis, Malatya ve Elazığ depremlerinde hayatlarını kaybeden akrabalarıma, vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet diliyorum. Cenabıallah ailelerine sabırlar ihsan eylesin...

Ahmet Şahin
Gaziantep-Şahinbey
15.03.2023

KRONOLOJİ

10 Mart 1930: Rize'nin Fındıklı ilçesinde doğdu. Fındıklı'da Ofluoğulları olarak bilinen geniş bir aileye mensuptur.

8 Eylül 1948: Liseden arkadaşı Servet Kurt ile Turan'a gitme hayalleri vardır. Erzurum'dan Van'a oradan da İran'a geçip Turan'a ulaşmak isterler.

1949: İlkokulu Fındıklı'da bitirdi. Babasının nahiye müdürü olması hasebiyle Bitlis ve Siirt'te ortaokulu tamamladı. Erzurum Lisesini birincilikle bitirdi.

8 Kasım 1951: Yedek subay olarak askere gitti.

1951: Erdoğan Okçu, İrfan Atagün ve Ömer Öztürkmen ile birlikte *Karakedi* isimli mizah gazetesini çıkardı. Dönemin en etkili mizah gazetelerinden biri olan *Karakedi* muhtelif zamanlarda kapatıldı. Çeşitli isimlerle tekrar yayımlansa da yayın hayatı 1969 yılına kadar sürdü.

31 Ekim 1952: Teğmen rütbesiyle askerliğini tamamladı. Muhtelif yerlerde kesintili bir şekilde memuriyet hayatı başladı.

1953: PTT Genel Müdürlüğü Ankara Yenişehir Merkezinde memuriyete başladı.

7 Temmuz 1954: Maliye Bakanlığı Millî Emlak Genel Müdürlüğü'nde devam etti.

6 Ocak 1955: Maliye Bakanlığı Millî Emlak Genel Müdürlüğü görevinden ayrılan Erdem, bir süre İETT İdaresi Takip Memurluğunda çalıştıktan sonra GİMA T.A.Ş.'de çalıştı.

1955: 6-7 Eylül olayları sırasında dergi idarehanesinden dönerken Topkapı-Çapa dolmuşuna bindi. Sıkıyönetim ilan edilmesinin ardından otobüs araması sonucu emniyet müdürlüğüne götürülen Erdem, kırk beş gün Selimiye Kışlası'nda gözaltında kaldı. Daha sonra suçsuz olduğu anlaşılarak serbest bırakıldı. Atların konulduğu toprak bir zeminde yatırılan Erdem, otuz dokuz kiloya kadar düştü.

1959: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun oldu.

23 Kasım 1959: Demokrat Parti'nin son dönemlerinde Bayındırlık Bakanlığında kısa süreliğine Tevfik İleri'nin müşavirliğini yaptı.

1959: Prof. Dr. Osman Turan, Türk Ocakları genel başkanı oldu.

1959-1960: Türk Ocakları Merkez Heyetinin yayın organı olarak *Türk Yurdu* dergisinin genel yayın müdürlüğü görevini üstlendi.

27 Mayıs 1960: Türk Silahlı Kuvvetleri yönetime el koydu. Silahlı Kuvvetler adına ülke yönetimini Millî Birlik Komitesi üstlendi.

1 Ağustos 1961: *Tercüman* gazetesinde çalışmaya başladı.

1 Ocak 1962: *Yeni İstanbul* gazetesinde çalışmaya başladı.

10 Mart 1965: *Zafer* gazetesinde çalışmaya başladı.

1965: Samsun'dan Milliyetçi Hareket Partisi milletvekili adayı oldu.

1966: Galip Erdem, Meral Hanım'la dünya evine girdi.

1 Temmuz 1966: Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığı Devlet Kitapları Müdürlüğü'ne müşavir oldu.

1969: Galip Erdem'in Bilge adında bir kızı dünyaya geldi.

2 Nisan 1969: *Bizim Anadolu* gazetesinde çalışmaya başladı.

1969: Burdur'dan Milliyetçi Hareket Partisi milletvekili adayı oldu.

Şubat 1971: Milliyetçi Hareket Hareket Partisi'nin yayın organı olacak yeni gazetenin finansmanına destek temini çalışmalarında

bulunmak üzere Almanya'ya gitti. Almanya'nın birçok şehrinde toplantılar, konferanslar düzenledi. 12 Mart 1971 Muhtırası'nın ardından çalışmalarını yarıda bırakıp yurda döndü. *Devlet* gazetesinde "Biz Evropadayken" başlığı altında yazılar yayımladı.

12 Mart 1971: Ülkede yaşanan siyasi karmaşayı önleme amacı gerekçe gösterilerek Genelkurmay Başkanı Memduh Tağmaç, Kara Kuvvetleri Komutanı Faruk Gürler, Deniz Kuvvetleri Komutanı Celal Eyiceoğlu ve Hava Kuvvetleri Komutanı Muhsin Batur'un imzası ile Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'a bir muhtıra verilerek hükûmet istifaya zorlanmış, Türk Silahlı Kuvvetleri duruma müdahale etmiştir.

14 Haziran 1972: Türkmen Ağası Dündar Taşer vefat etti.

1973: Niğde'de Milliyetçi Hareket Partisi milletvekili adayı oldu.

1 Şubat 1974: *Ortadoğu* gazetesinde çalışmaya başladı.

1974: Kıbrıs Barış Harekâtı gerçekleştirildi.

1974: *Suçlamalar 1- Sağcılık ve Faşizim* adlı kitabı Töre ve Devlet Yayınevi'nden çıktı.

1975: *Suçlamalar 2- Irkçılık* adlı kitabı Töre ve Devlet Yayınevi'nden çıktı.

1975: *Ülkücünün Çilesi* adlı kitabı Ötüken Neşriyat'tan çıktı.

1975: *Sosyalizm ve Milliyetçilik Üzerine Mektuplar* Ötüken Neşriyat'tan çıktı.

12 Eylül 1980: Askerî darbe sonucu Süleyman Demirel'in başbakanı olduğu hükûmet görevden alındı, Türkiye Büyük Millet Meclisi lağvedildi. Dokuz yıl sürecek olan askerî dönem başladı. Partilerin lağvedilmesinin ardından parti liderleri başta olmak üzere binlerce kişi yargılandı.

26 Kasım 1980: Galip Erdem, Kenan Evren'e 62 sayfalık bir mektup yazdı. Mektubunda Milliyetçi Hareket Partisi'nin yapısını anlatırken, *"(...) Yazacaklarım asla bir müdafaa değildir. Mutlaka bir isim*

verilecekse Allah, millet ve tarih huzurunda kaçınılmaz bir şahitlik sayılmalıdır. 'İnandıklarını söylemeye cesaret edemedikten sonra, ömrünü verdiğin bir davanın sorumluluğunu paylaşmadıktan sonra yaşamanın ne değeri kalır'" diyen bir ülkücünün şahitliği...

Temmuz 1981: Turizm ve Tanıtma Bakanlığı genel müdürlük müşavirliğinden emekli oldu.

1981: 587 sanıklı MHP ve Ülkücü Kuruluşlar Davası başladı. 942 sayfalık iddianame hazırlandı. Mamak'ta görülmekte olan bu davanın avukatlığını üstlendi.

6 Kasım 1983: 12 Eylül Darbesi'nin ardından ilk genel seçim yapıldı.

1984: *Mektuplar* adlı kitabı Millî Eğitim ve Kültür Yayınevi'nden çıktı.

1987: Meray'da (Merzifon Yağlı Tohumlar A.Ş) yönetim kurulu üyeliği, Konya Şeker Fabrikasında denetçilik görevinde bulundu. Aynı yılda Sosyal Güvenlik Eğitim Vakfı başkanlığı görevini üstlendi.

15 Ağustos 1989: Namık Kemal Zeybek döneminde Kültür Bakanlığı APK Başkanlığı'nda uzman olarak görev yaptı.

1993: Galip Erdem, Türk Ocağının Ankara Şubesi'nde konferansa davet edildi. "Türk Milliyetçiliğinin Meseleleri" başlıklı konferansta anons edilmesinin ardından kürsüye çıkan Erdem, "Türk milliyetçiliğinin tek meselesi yine Türk milliyetçileridir," deyip kürsüden indi. Bu konferans ile tarihe not düşülmüştür.

12 Mart 1997: Çarşamba gecesi 22.10'da Ankara Gazi Hastanesi'nde vefat etti. Cenazesi Cebeci Asri Mezarlığına defnedildi.

1. BÖLÜM
TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİ VE GALİP ERDEM

BİR ÜLKÜCÜNÜN PORTRESİ: GALİP ERDEM[1]

Abdulkadir İLGEN

"En büyük eksiğimiz hâlâ birbirimizi yeterince sevmeyi öğrenememiş olmamızdır."
Galip Erdem

"Turnam karakuşsun gökte uçarsın
Ol yüce dağları sen de aşarsın
Yaz gelince yaylalara kaçarsın
Yar köyüne uğrar m'ola yolun"
Âşık Kerem

"Oğlum, burada ne işiniz var?"
"Hiç, Turan'a gideceğiz."
"Turan mı?"
"Evet, Turan! Atalarımızın yaşadığı yerler, esir Türkistan!"

1948 yılının küçük bir serhat şehri olan Van sokaklarında ileri geri tabelaları okuyarak dolaşan pırıltılı bir genç ile onun tavırlarından şüphelenen jandarma komutanı arasında buna benzer bir konuşma geçer. Jandarma için Turan, Ötüken, Almıla, Böğü Alp ve

[1] Bu yazı hazırlanırken Galip abinin belli başlı eserleriyle Nevzat Kösoğlu'nun kaleme aldığı *Galip Erdem* ve bilhassa Osman Oktay'ın *Galip Abi: Kendini Unutan Adam* kitabı başta olmak üzere Nuri Gürgür, Şerafettin Yılmaz, Cezmi Bayram, Bilge Erdem, Osman Çakır ve Efendi Barutçu gibi o dönemin bazı tanıklarının anlattıklarından yararlandım. Bu anlatılardan bazılarında bire bir "o anı" yaşadım diyebilirim. O denli içli ve duygusal anlardı bunlar. Bu tanıklıklarda, eserlerinde dışa vuran Galip Erdem ile gerçekte yaşayan Galip Erdem arasında, eserini de aşan ve âdeta bütün bir ufku kaplayan çok bir büyük adam silueti gördüm. Demek ki bu büyük adam kendini dikkatle ketmetmiş, asıl eserini ruhlarda bıraktığı tesirlerle vermişti.

GALİP ERDEM: HAKK'IN VE HAYRIN BİLGİSİNİ EDİNEREK ERDEMLİ BİR HAYAT YAŞAMAK

Mevlüt UYANIK

Giriş

Galip Erdem, (10 Mart 1930 / 12 Mart 1997) üstün zekâlı bir Türk aydını olarak, benim örnek almaya çalıştığım "açık, rahat üslubu ve her zaman sezilen ince mizah kabiliyeti" ile yazmıştır. Türkçe onun kaleminde, çifte su verilmiş çelik kılıç gibiydi. Kaleminde ve dilinde Türkçemizin bir gökkuşağı olduğu Erdem, Türk milletinin manevi, tarihî, kültürel birliği üzerine düşünmektedir. O dönemin gençleri "Tarih bilgisi ve tarih yorumları nedeniyle onu modern bir Naima olarak görür ve aynı zamanda onu çağdaş "Dede Korkut" olarak değerlendirirlerdi.

Bu yazının mevzuu onun, "Türk'e, Türk toplum yapısı ve tarihine göre konuların değerlendirilmediği" sözünden hareketle "Türk Kimdir ve Türklük Nedir?" sorusuna verdiği cevabı güncellemek, "inancı uğruna yaşamanın verdiği hazzı", "erdemli bir toplum" için verdiği mücadeleyi yeni nesillere hatırlatmaktır. Onun, "Belki inandıklarımın hepsini yazamayacağım; ama inanmadıklarımı asla yazmayacağım," diyerek her yerdeki yazısına ilk bu cümleyle başlaması, kişiliği ve idealizmini/ülkücülüğünü gösterir. "Ülkücülük" ona göre; milletimizin maddi ve manevi çıkarlarını, milletten daha küçük ve bize daha yakın birliklerin, nihayet nefsimizin çıkarlarına üstün tutabilmektir. Kelimenin tam anlamıyla idealist olmakla özdeştir, ülkücü olmak; çünkü ona göre bu kavram hayatındaki bütün maddi değerlerden bir nevi vazgeçmek ve nefis muhasebesi içinde olmaktır. Eğer bir yanlışlık ve kötü sonuç çıktıysa bu muhakemeyi yeterince yapmamaktan kaynaklanır.[1] "Milliyetçi ortamlarda en çok

[1] Galip Erdem, *Türk Kimdir ve Türklük Nedir?*, Yay. Haz. İbrahim Metin, Töre Devlet Yayınevi / Ankara, 2008: 3.

SATIR ARALARINDA GALİP ERDEM'İ ARAMAK

Osman KEPENEK

Giriş

Türk milliyetçiliği hareketinde önemli bir köşe taşı olan Galip Erdem, 10 Mart 1930 tarihinde Rize'nin Fındıklı ilçesinde dünyaya geldi.[1] Ülkücü harekete müntesip muteber isimlerin portreleri göz önüne alındığında pek çok yönüyle nevi şahsına münhasır oldukları görülmektedir. Bu bağlamda bakıldığında Galip Erdem'in müstesna şahsiyetinin henüz çocukluk yıllarında kendini gösterdiği tespit edilebilir. Gerek yaşıtları gerekse öğretmenleri ve ailesi ondaki farklılığı çok erken yaşlarında görmüş ve sonrasında ona ayrı bir ihtimam göstermişlerdi. Bu sebepledir ki sonraları ülkücü hareketin ağabeyi ve yakın çevresinin "şeyhi" olacak olan Galip Erdem'e yakıştırılan ilk sıfat "Dâhi Galip" olmuştu.[2] Dâhi Galip'in yaşıtları ile arasındaki fark ömrü boyunca hiç kapanmadan öylece devam etti ve onun ifadesiyle, dünya telaşının noktalandığı musalla taşında son buldu. Çocukluk çağlarında arkadaşlarının yapıp ettiklerinden ve onların büyük bir ilgi gösterdikleri bazı meşguliyetlerden uzak duran dâhi Galip, bu özelliğini ömrü boyunca koruyarak çoğu kimsenin fazlaca kıymet atfettiği şeyleri bir derviş edasıyla reddedişi ile tanındı. Galip Erdem, yaşıtlarına göre daima yaşlı görünürdü. Nuri Gürgür'e göre bu durum onun fizikî yapısından değil muhatabını ilk andan itibaren kavrayan ve etkisi altına alan güçlü şahsiyeti sebebiyleydi.

---

1 Yücel Hacaloğlu, "Galip Erdem'in Hayat Hikâyesi", *Galip Erdem'in Ölümünün 10. Yılı Dolayısıyla, Ülkücülük Nedir, Ülkücü Kimdir?,* haz. Yücel Hacaloğlu, (Ankara: Türk Ocakları Ankara Şubesi Yayınları, 2007), 4.

2 Nevzat Kösoğlu, *Galip Erdem* (İstanbul: Ötüken Neşriyat, 2016), 27.

GALİP ERDEM NAZARİYELERİ ÜZERİNE

Zühre AYVAZ

Galip Erdem, milliyetçiliğin siyasi bir parti etrafında kurumsallaşmaya başladığı dönemde Türk milliyetçiliği ülküsünün fikrî gelişimine yön veren insanlardan olmuştur. Ömrünü Türk milliyetçiliği ülküsüne adayan Galip Erdem, hem bir dava insanı hem de davasını yaşayan biridir. "Hem bir ideolog, fikir insanı hem de sahada yetiştirdiği insanlarla birlikte olan, onların acılarını aynı şekilde onlarla yaşayan biridir."[1] Davasına inancı, henüz on yaşındayken *Bozkurtların Ölümü* adlı eser ile başlar. "İşbara Alp'ın 'Kurt Kaya, elini çöz!' buyruğu, Onbaşı Karabudak'ın oklanışı, Yüzbaşı Sançar'ın son gülüşü…"[2], Erdem'de oluşan Türklük sevgisinin lise yıllarında yakın arkadaşı ile birlikte çıkacağı Turan yolculuğunun ilk tohumlarıdır. Üniversite yıllarında milliyetçilik düşmanlarına karşı başlattığı Türk milliyetçiliği ülküsü yolundaki mücadelesini, "67 yıllık ömrüme 500 yıl sığdırdım." cümlesi ile ifade edecektir.[3] Ülkücülüğün sürekli bir fedakârlık gerektirdiğini belirten Erdem,[4] hayatı ile gerçek bir ülkücü emsalidir. 12 Eylül İhtilali'nden sonra MHP ve Ülkücü Kuruluşlar Ana Davası'nda yargılanan Türk milliyetçilerinin sadece avukatlığını üstlenmekle kalmamış, "Mektup" yardımları ile onların ve ailelerinin "ağabeyi", "babası", "dedesi" olmuştur.[5] Yaşamı boyunca Türk milliyetçiliği ülküsünden asla vazgeçmeyen Erdem'in ülkücülüğü, 12 Eylül sonrasında "davası içinde kendisini unutan adam" olarak bilinecektir.

Erdem'in Türk milliyetçiliği ülküsündeki mücadelesinin en güç-

---

1 Arslan Küçükyıldız. Mülakat: Zühre Ayvaz. Ankara, 9 Aralık 2021.

2 Galip Erdem, "Baht Utansın", *Devlet* (21 Ocak 1974).

3 Şerafettin Yılmaz. Mülakat: Zühre Ayvaz. İstanbul, 20 Ocak 2023.

4 Galip Erdem, "Ülkücünün Çilesi", *Tercüman* (13 Ağustos 1961).

5 Erol Dok, *Galip Erdem: Dostları Anlatıyor*, Erişim 21 Ekim 2020.

GALİP ERDEM'DE MİLLİYETÇİLİK DÜŞÜNCESİ

İkbal VURUCU

Giriş

Galip Erdem üzerine düşünmek için çok çetrefilli bir dizi sorunun hakkından gelmek gerekir. Yazdığı zaman dilimi ideolojik saflaşmanın netleştiği, kavgaların görünürlük kazandığı, siyasi ve ideolojik istikameti belirleyen kentleşmenin ve sanayileşmenin hızlandığı ve bunun da beraberinde kimlik sorunlarını yoğunlaştırdığı bir dönemdir. Daha makro planda Soğuk Savaş Dönemi'nin etkilerinin de topluma ve siyasi eğilimlerin eylemlerine yansıdığı, fikrî yazıların fikrî tartışmalar neticesinde değil de politik kavgaların sonucu olarak ortaya çıkması gibi çetrefilli alanlar da bu dönemin tezahür eden karakteristiklerindendir. Erdem, MHP ortaya çıkmadan önce "Ülkücülük" üzerine yazmaya başlamış biri. Ülkücülük yazıları da toplumda belli bir karşılık bulmuştur. Ülkücülüğü tasavvufi-mistik bir düzlemde, diğerkâmlık tavsiye eden bir söylemle dile getirmesi kimlik arayışındaki kitleleri etkileyen önemli bir veçhesidir. 1950-1960'lı yıllarda Yunus Emre, Mevlana gibi tasavvufi kişiliklerin etkisinin Türkiye'de hâkim olmaya başladığını da düşününce etki alanının genişlemesini sağlayan zihnî ortamın teşekkül etmiş olduğu ifade edilebilir. Buna ciddi kültür krizini de eklememiz icap eder. Marksist solun kendini açıkça görünür kılmaya başlaması, örgütlenme ve yayıncılıkta büyük aşama kaydetmesi bu dönemin belirleyici gelişmelerindendir. 1960'lı yıllarda, Türk milliyetçiliğinde tartışılan temaların da değiştiği ve çeşitlendiği görülür. Soy merkezli Türkçülük vurgusunun yani Hüseyin Nihal Atsız ve Reha Oğuz Türkkan gibi Türkçüler arasındaki "kim daha Türk?" gibi

GALİP ERDEM'İN TURANCILIĞI

Ömür KIZIL

Kavramsal Çerçeve

1. Turan

Turan, tarihin farklı dönemlerinde farklı anlamlarda kullanılmış bir kavramdır. Bir bölgeyi veya bir kültürü tarif etmek için kullanılabilen bu kavramın ilk ortaya çıkış noktası İran'dır. Eski İranlıların, İran dışı topraklara, kendi ülkelerinin kuzeydoğusundaki ülkeye,[1] özellikle de Türklerin Orta Asya'daki eski yurtlarına verdikleri ad olarak ilk kez tarih sahnesindeki yerini almıştır.[2] İslam Ansiklopedisi'nde, Türklerin ve akraba milletlerin tarihî ana vatanı anlamında kullanılan siyasal ve kültürel bir kavram olarak sunulmuştur.[3]

Turan kelimesinin kökeni konusunda çok net bir görüş sunulamasa da bir görüşe göre; Türk kavimlerinin en eskisinin Tür veya Tur olduğu, bu sebeple tıpkı Ari dilini konuşanların ülkesine Arian (İran) adı verildiği gibi Tür-Tur dilini konuşanların ülkesine de Turan adının verilmiş olabileceği şeklinde yorumlanmıştır.[4] Ziya Gökalp da Turan'ın, "*Turlar*" yani "*Türkler*" anlamına geldiğini belirtmiştir.[5] Akdes Nimet Kurat ise "Tur" kökünün "Türk" ile herhangi

---

1 İkbal Vurucu, *Turan Ülküsü: Türk Milliyetçiliği ve Turancılık* (Ankara: Kripto Yayınları, 2017), 27.

2 Yaşar Çağbayır, "Turan", Ötüken Türkçe Sözlük, (İstanbul: Ötüken Neşriyat A.Ş., 2017), 5/5922.

3 Yusuf Sarınay, "Turan", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 2011), 41/407.

4 Recai Coşkun, "Turancılık", *Sosyal Bilimler Ansiklopedisi*, ed. Yekta Saraç (Ankara: TÜBİTAK Yayınları, 2021), 4/277.

5 Ziya Gökalp, *Türkçülüğün Esasları* (İstanbul: İnkılap, 2012), 22.

"EKMEKSİZLERE ACI. YUVASIZLARI KORU. ÖKSÜZLERİ GÜLDÜR..."

TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİNİN GAZİ-DERVİŞİ: GALİP ERDEM

Mehmet Bilal YAMAK

Gözünde var mı kan? Kanı [Hani]? Niçin dökmeyesin kanı?
Niçin vermeyesin cânı niçin demez ciger Allâh?

Yazıcıoğlu Mehmed Efendi

Her düşüncenin ardında bir mana yatar. Eğer bir fikir adamı dünyayı değiştirmek, ıslah etmek, dönüştürmek adına yola çıkmışsa, bu yolcunun "yol azığı" çıkınında yoldaki güçlükleri mağlup edebilecek manevi silahları da olmalıdır. Modern düşünce ve düşünürler tarihî çalışmaları ise genellikle yola odaklanmakta ve düşüncenin ve düşünürlerin yola çıkış sebeplerini ve yol azıklarını göz ardı etmektedir. Yol ise sadece oluşturulan yol haritasından, çakıldan, asfalttan ibaret değildir. Yolcu yorulduğunda onu geri dönmekten meneden, revanlığa mahkûm eden vardır. Yola çıkarken alınan bir ana duası, ya da menzilimaksuttaki yâr yüzü yorgunluğu alır götürür. Fikir adamları da insandır. Bir mütefekkiri, "o" yapan sadece akli ve zihnî birikimi değildir. Bir siyasi ya da sosyal düşüncenin ve o düşüncenin temsilcilerinin, tarih içindeki izlerini sürenler, o fikrin "silsile silsile" günümüze nasıl geldiğini incelerken ilgili düşüncenin ve takipçilerinin kalp ve gönül dünyalarındaki motiflere de odaklanmalıdırlar. Çünkü bir mütefekkir ne sadece akıldır ne de sadece kalptir; o bir bütündür. İnsan, Sâdî-i Şîrâzî'nin ifadeleri ile "bir damla kan ve yüzbinlerce endişeden" ibarettir. Bu yazının konusu da Cumhuriyet sonrası Türk milliyetçiliği düşüncesinin mümtaz isimlerinden Galip Erdem'in "yol azığı"dır. Bu yazıda, Galip Erdem'i yola uğurlayan,

GALİP ERDEM'İN DÜŞÜNCE DÜNYASINDA SOSYALİZMİN KONUMU VE SOSYALİZME DAİR TARTIŞMALAR

Enes Bahadır KIZAK

Türkiye'de siyasal hayat ile düşünce dünyasının iç içe geçmişliği, düşünür özelliği gösteren kimi aktörlerin aynı zamanda siyasi birer varlık alanı yaratmış ya da siyasete bir şekilde temas etmiş olması, düşünce alanı ile siyaset arasındaki geçişkenliğin çoğu zaman bulanıklaşmasına ya da ortadan kalkmasına sebep olmaktadır. Özellikle siyaset üzerindeki olumsuz algılar, düşüncenin öncelenmesi ve yüceltilmesiyle birlikte entelektüel alanda daha da güçlenirken, siyaset ise düşüncenin teorik düzeyini kötülemekte ve Türkiye'nin geleceğinde daha etkin bir tutumun benimsenmesi gerektiğini ifade etmektedir. Bu açıdan düşünce ile gündelik siyaset arasında sürekli gerilim hatlarının bulunduğunu söylemek mümkündür. Ancak Galip Erdem, bu iki alan arasında bulunup, her iki alanda da kendi kişiliğini ve özgün üslubunu koruma ve yansıtma bakımından aslında iki alanı da kapsayan bir geniş halka içerisinde yer almaktadır. Siyaset içerisinde üst düzey bir etkin konumda olmasa da gündelik siyasette yer almış ve *Devlet* gazetesindeki yazılarında gündelik siyasete de değinmiştir. Fakat çok ön planda tutulmayan bir şekilde, düşünce dünyasını ilgilendiren konularda da görüşlerini ifade etmiş ve bu açıdan sıradan siyasetin sınırları ile dar bir kesime hitap eden düşünce dünyasının üslubunu bir arada barındırabilmiştir.

Nevzat Kösoğlu, Galip Erdem için, "…Geniş bir şöhretten ziyade, derin izler bırakan biriydi. Güçlü bir yazar, üstün zekâlı bir Türk aydınıydı. Üslubundaki rahatlık, açıklık ve her zaman seçilen ince mizah daima dikkat çekti. Tuttuğunu iyi tutar, iyi savunurdu," ifadelerini kullanmaktadır. Bu özellikler, Kösoğlu'nun da vurgulayacağı gibi Türk basını açısından önemlidir ve genellikle basında yer alan

12 EYLÜL, GALİP ERDEM VE MEKTUPLAR

İsmail YILDIZ

"On yıl önce, böyle bir haziran günü, Dündar Taşer ağabeyimizi kaybetmiştik. Âdet hâline gelmiştir: Bir yakınımız ölünce mezarının başında yaptığımız konuşmalarda, yazılarımızda hep söz veririz: Asla unutmayacağımızı, hep aramızda yaşayacağını ifade ederiz. İlk günlerin açısı içinde duygu ve düşüncelerimizde samimi olduğumuzdan, gidenin hiç unutulmayacağına inandığımızdan şüphe edilemez. Ama çok geçmeden, insanoğlunun yapısındaki zayıflık kendini gösterir; dertlerimize, işlerimize dalarız ve gideni unuturuz. Bu kaidenin, benim bildiğim pek az istisnası vardır. Merhum Dündar ağabeyimiz, umum kaidenin dışında kalanlardan, hiç unutulmayanlardan biridir. On yıl boyunca hep içimizde yaşamış, sohbetlerimizin devamlı misafiri olmuş, duygu ve düşüncelerimizdeki mümtaz mevkiini hep muhafaza etmiştir."[1]

Galip Erdem, Dündar Taşer'in vefatının onuncu yıl dönümünde onun için yazdığı yazıya böyle başlamıştır. Henüz 12 Eylül Dönemi'nin yaralarının bile sarılmadığı bir tarihte yazılan bu yazının her bir satırının, her bir cümlesinin kendisi içinde yazılacağını, söyleneceğini tahmin bile etmemiştir belki de. Ancak Galip Erdem, her geçen gün daha çok anılan ve daha çok anlaşılan bir aksiyon ve fikir adamı olarak hafızalarda kalmıştır.

Tarihte yaşanan bütün olaylar ve gelişmeler hem bireyleri hem de toplumu yaşandıkları anda etkilediği gibi gelecekte de toplumun şekillenmesinde etkili olmaktadır. Yaşanan süreçler bazı kişi ve kurumların sahip oldukları niteliklerle ön plana çıkmalarını sağlamaktadır. Bu kişiler olayların yaşandığı dönemde hem topluma hem

[1] Galip Erdem, *Mektuplar*, Ankara, 1984, 99.

NEVZAT KÖSOĞLU'NUN GÖZÜNDEN GALİP ERDEM

Elif Tuğçe KURT

Türk fikir hayatı için oldukça değerli, önemli ve unutulmaz yere sahip olan Nevzat Kösoğlu ile Galip Erdem'in ilk karşılaşması, 1962 yılında Kösoğlu henüz üniversite öğrencisiyken, Galip Erdem'in yazarlarından olduğu *Yeni İstanbul* gazetesinin İstanbul Beyoğlu'nda bulunan bürosunda olmuştur. Kösoğlu o günleri anlatırken Galip Erdem'le daha sonraki yıllarda da birkaç kez tanıştığını ifade eder:

> …Sonra ben Galip ağabeyle birkaç kere daha tanıştım. Yıllarca sonra burada (Ankara'da) konuşurken dedim ki: Yahu beni ilk görüşte tanıyan bir adama rastlayamadım. Bir adamın beni hatırlaması için en az birkaç kere tanıtılmam gerekir. Bana şöyle ters ters baktı, sonra kasılarak: "Ben seni ilk görüşümden itibaren tanıyorum," dedi. "Mesela nerden?" diye sordum. "Mehmet Alpkan'ın matbaasından," dedi. "O dördüncü görüşmemizdi," dedim.[1]

Daha sonraki yıllarda Üniversiteliler Kültür Derneği (ÜKD) aracılığı ile ilişkiler devam ederek güçlenmiştir. Üniversiteliler Kültür Derneği 1960-1961 yıllarında Nuri Gürgür, Nevzat Kösoğlu, Acar Okan, Şerafettin Yılmaz, Ayvaz Gökdemir, Mehmet Akdaş, İrfan Tunç, Rasim Cinisli, Orhan Arslan, Orhan Kavuncu, Süleyman Kürkçü, Şakir Gözübüyük, Mustafa Şerbetçioğlu, Celal Er, Cezmi Bayram ve Mehmet Kara tarafından kurulmuş, dernekte Galip Erdem ve Vecihi Öğüt, ağabey konumunda olmuşlardır.[2] Nevzat Kösoğlu, Galip Erdem'in kendileriyle yakından ilgilendiğini, hem

---

[1] Osman Çakır, *Hatıralar Yahut Bir Vatan Kurtarma Hikâyesi -Nevzat Kösoğlu ile Söyleşiler-,* (İstanbul: Ötüken Yayınevi, 2008), 84.

[2] Mahmut Çetin, "Bir Vatan Kurtarma Hikâyesi ya da Nevzat Kösoğlu", *Nevzat Kösoğlu'nun Ardından,* (İstanbul: Ötüken Yayınevi, 2016), 152.

TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİ PAYDASINDA: GALİP ERDEM VE PEYAMİ SAFA

Hakkı Suat YILMAZER

Âdeta bir umman olan tarih alanında kalem oynatmak, esasen alanının uzmanlarının yapması gereken bir iştir. Alan dışından olsa bile araştırma yapabilen, bilgiye ulaşmayı ve yorumlamayı becerebilenin, süzgecinden geçirdiği işlenmiş bilgiyi başka insanlara aktarabilmesi de bir sonraki aşamadır. Binlerce belki de milyonlarca kişiye ulaşması mümkün olan bir bilginin savunulması ve geliştirerek daha kapsamlı hâle getirilmesi de bundan sonraki aşamasıdır. Daha birçok aşaması olan alanın kalem oynatıcıları, fikir üretenleri Türk milletinin binlerce yıl öncesinde de var olduğunu öne sürmüş ve bu savlarını da kanıtlamışlardır. Buna rağmen zaman olarak daha eskiye gittiği de günümüzde tartışma konularındandır.

Binlerce yıldır var olan, bir bütünden bakıldığında genel itibarıyla kuvvetli bir varlık ortaya koyan ve bu kuvvetini dünya üzerindeki adaletsizliğe karşı mücadelede kullanmış bir milletten, Türk milletinden bahsediyoruz. Dönemin şartları gereği fethettikleri topraklarda bile coğrafyanın yerlilerini huzursuz edecek hiçbir merhametsizlik hareketinde bulunmamıştır. Ayrıldığı topraklarda geride kalanlar tarafından özlenen ve beklenen bir milletten bahsediyoruz. Türk milletinin kimliğini tanımlamak, tarih sahnesindeki faaliyetlerini anlatmak, birçok alanda diğer milletlere etkilerini birkaç sayfaya sığdırmak takdir edilir ki çok güç olacaktır ve yine takdir edilir ki Türk milleti için her zaman söylenen sözler, söylenmeyenlerden azdır.

Böyle bir milletin milliyetçiliğini yapmak da bir o kadar mühim meseledir. Bu sebepten dolayı, meşakkatli bu yolun on yıllardır aynı ruhla çalışan, isimleri değişse de fikirleri değişmeyen ama gelişen yolcularına selam ederiz.

GALİP ERDEM'İN ŞİİRLERİNE BİR İZDÜŞÜM DENEMESİ

İbrahim DAŞ

Giriş

Belirli hassasiyetlerin güdümünde işleyen düşüncenin akisleri yazarın doğruluk hassasına göre şekillenir. Bir ifade aracı olarak fıkra, makale, deneme, öykü, şiir, roman vd. yazın türleri arasında amacını tayin eder. Belirli bir tezin savunucusu olmakla beraber, kayıtsız kalamayacağı cemiyet hayatının çözülmesinin, bireyin açmazlara düştüğü hâllerin, duygu-durumların aktarıcısı olabilir. Esasta kendini hayattan soyutlayamayan her kalem sahibi, mensubu olduğu toplumun, topluluğun dolaylı-dolaysız aynası konumundadır. İçine doğduğu çevre, ilk izlenimler ve bu doğrultuda verilen kararlar yazarın ortaya koyduğu üretimlerde -ama büyük ama küçük- kendini gösterir. Devrin olayları, fikrî meseleler, ahlak anlayışı, dünya görüşü gibi hususların yazarın eserlerinde görülmesi tabii bir sirayettir. Kişi, içindeki yazma istidadını, edebî cevheri keşfetmek için çeşitli sahalarda kendini sınava tabi tutar. Yazarlığını sınadığı bu süreç pek çok edip gibi çoğunlukla şiir ile başlar. Türk edebiyatının en mümtaz isimlerinin ilk dönemlerinde şiire meylettiği, sonrasında şiir sahasında havlu atarak diğer yazın türlerine kalemini sevk ettiği bilinmektedir. Yanı sıra, bu durumun istisnaları da mevcuttur. Çok yönlü olarak roman, öykü, şiir, fıkra, deneme vs. birden fazla alanda üretkenliğini sürdüren isimler de olmuştur. Ancak bu isimlerin de yetkin olarak mutlaka bir alanda ön plana çıktığı, bir yönüyle daha çok anıldığı görülmektedir. Ön plana çıkan tarafının arkasında değişken sebepler olabilir. Kimi zaman yazarın bilinçli bir tercihle şiirlerini (amatörlüğünü de gözeterek) sükût suikastına uğratması, kimi zaman ilk öykülerini yok sayması, kimi zaman da düşünce-fikir

GALİP ERDEM VE *TÜRK YURDU* (1959-1960)

Veli Kürşad ÖZTÜRK

Türk basın tarihinin en uzunlu soluklu dergisi *Türk Yurdu*'dur. 1911'de Türk Yurdu Cemiyetinin yayın organı olarak yayın hayatına başlayan dergi bu cemiyetin kapanmasının ardından Türk Ocaklarının desteğiyle çıkmaya devam etmiştir. 1911'den bugüne kadar fasılalarla yayın hayatına devam etmiştir. Türkiye'nin siyasi atmosferi ve Türk Ocaklarının durumuna göre dergi zaman zaman yayına ara vermiş, bir süre sonra tekrar çıkmaya başlamıştır. *Türk Yurdu*'nun yayın dönemleri çeşitli araştırmacılar tarafından sınıflandırılmıştır. Bazıları bu yayın dönemlerini yedi seride incelerken bazıları da dokuz dizide ele almıştır.[1] Dergi yayınının akamete uğradığı yıllar 1918-1923, 1931-1942, 1943-1954, 1957-1959, 1968-1970, 1970-1987 yıllarıdır. Bu dönemler dışında dergi yayın hayatını sürdürmüştür, 1987'den beri de kesintisiz olarak çıkmaktadır.

Sergen Çirkin'in sınıflandırmasına göre "Altıncı Dizi" sayılabilecek dizi 1959'da yayımlanmaya başlar. İki yıllık bir aradan sonra yeniden çıkmaya başlayan *Türk Yurdu*'nun ilk sayısı Mart 1959'da yayımlanır. Derginin sayı numarası 1'den başlar. Bunun yanında derginin iç kapağında 49. sene ve 271. sayı ifadesi bulunur. Derginin sahibi Prof. Osman Turan'dır. Aynı zamanda Trabzon milletvekili olan Osman Turan, Türk Ocakları Genel Merkezinin Ankara'ya nakli üzerine 1959'da gerçekleştirilen kurultayda Türk Ocaklarının genel başkanı seçilir. Dil, Tarih ve Coğrafya Fakültesinde tarih profesörü olan Turan'ın ajandasında *Türk Yurdu*'nu yeniden yayın ha-

[1] Sergen Çirkin, "Örgütlü Türkçülüğün Doğumu: Türk Yurdu Cemiyeti ve Dergisi", *Milliyetçi Fikrin Sesi: Türkçü Dergiler*, ed. Ahmet Şahin, Emin Yarımoğlu (İstanbul: Bozkurt Yayınları, 2022), 112.

DEVLET DERGİSİ VE GALİP ERDEM

Sena BAYKAL

1. Bir Süreli Yayın Olarak Devlet ve Yayın Politikası

Devlet, yayın hayatına 7 Nisan 1969'da başlar. Kendisini "haftalık milliyetçi siyasi gazete" şeklinde nitelendiren süreli yayının başlık altı yazısı ise "Ey Türk kendine dön!" şeklindedir. Muhtevasına bakıldığında dönemin güncel haberlerinin okuyucuyla paylaşılmasının yanında yine gündemdeki çeşitli konular hakkında yorum niteliğindeki metinler de *Devlet* sayfalarında yerini alır. Bu sebeple söz konusu süreli yayın hem bir dergi hem de gazete şeklinde nitelendirilebilir.

Devlet'in yayın hayatını ikiye ayırmak mümkündür. İlk kısım 7 Nisan 1969'dan 6 Mart 1978'e kadar olan 435 sayılık süreyi kapsar. Bu dönemde yayın periyodunu çoğunlukla haftalık veya on beş günlük olarak belirleyen *Devlet* ilk sayısında "Devlet'ten Millete" adlı köşesinde okuyucularına "Yolumuz milliyetçilik, rehberimiz ilim ve fikir, tarzımız siyasettir" şeklinde seslenir ve yegâne amaçlarının Türk milletine hizmet olduğunu belirtir:

> Yolumuz milliyetçiliktir. Yurt içinde ve dışındaki bütün faaliyetleri Türk milletine hizmet açısından değerlendirmeye çalışacağız. İnsanların değerini ve davranışlarının faydasını elbette ki yalnız içtimaî manada milliyetçiliğimizin icaplarına uygunluk nispetleri ile ölçeceğiz. Olaylara dünya hâkimiyeti uğrunda çalışan blokların gözü ile değil, Türk gibi bakacağız. Yabancı çıkarların propaganda oltalarına takılan şaşkın balıklara benzemekten kaçınacak, öz dünyamızın sesini duyurmak için uğraşacağız […] Yayınımızın ana hedeflerinden biri de siyasetçilerin yatırımına çok müsait bir saha görüldüğü için hemen herkesin

BOZKURT DERGİSİ'NDE GALİP ERDEM

Ahmet ŞAHİN

Türkiye'nin yakın tarihi, çalkantılı siyasi gelişmelerin gölgesinde bir seyir takip eder. 1970'li yıllarda da devam eden bu görünüm, gençlerin de katılımıyla hareketlilik kazanır. 12 Eylül 1980 günü gerçekleşen askerî darbeye kadar süren bu hareketlilik fikir alanında da etkisini hissettirir. Siyasi çekişmeler ne kadar sert ve hareketli ise fikir mücadeleleri de siyasetten geri kalmayacak bir çarpışmayı sahneler. Fikir mücadeleleri de genellikle -her ne kadar bir dönem silahlar devreye girse de- süreli yayınlar yani dergi ve gazeteler üzerinden gerçekleşir. Bugün dahi eserlerine müracaat edilen birçok fikir adamı o dönemde faaliyet gösteren süreli yayınlarda yazılarını yayımlamışlardır. Türk milliyetçiliği çizgisinde yayın yapan süreli yayınlar da buna dâhildir.

Ekim 1972'de yayın hayatına başlayan *Bozkurt* dergisini de bu minvalde düşünmek gerekir. 12 Mart 1971 Muhtırası'nın ardından devam eden siyasi gelişmeler fikir alanını hareketlendirmiştir. İşte, Türk milliyetçilerinin kendi fikirlerini duyurmak, paylaşmak amacıyla *Bozkurt* dergisi bu süreçte yayımlanmaya başlamıştır. *Bozkurt*'un yayın hayatına başladığı dönemi ve neden yayımlandığını derginin yazı işleri müdürlüğünü de yapan Osman Oktay[1] şu şekilde değerlendirmektedir:

> Sözünü ettiğimiz dönem, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin dönüm noktalarından biri idi. Cumhuriyet'in ilanından kırk küsur yıl geçmiş olmasına rağmen taşlar tam olarak yerine oturtulamamış; özellikle eğitim, sağlık ve hukuk alanla-

[1] "1973 yılı Nisan ayından itibaren bu aileye yeni bir isim katılıyordu. Osman Oktay. Bir mekânda iki Osman olmuştuk. Karıştırılmamak için ona hep Oktay derdik ve öyle tanındı. Aslında üç Osman'mışız. Meriç'in de ilk adı meğerse Osman imiş. Ama bizler hep Osman, Meriç ve Oktay olarak bilindik." Bk. Osman Çakır, *Adı Devlet Olsun*, (İstanbul: Ötüken Neşriyat, 2022), 116.

2. BÖLÜM
HATIRALARDA GALİP ERDEM

O BENİM BABAMDI

Bilge ERDEM

Yaradılışımıza uygun olarak insanlar en çok ebeveynleri tarafından sevilir. Ailemiz bizi, ne yaparsak yapalım affeder ve korumaya devam eder. Hayatımızda olmalarından ve bize yaptıkları fedakârlıklardan yana bir çıkarları yoktur, karşılık beklemezler.

Ben, Türk milliyetçiliği ülküsü yolunda âdeta kendisini feda eden ve bu sebeple dostlarının "Kendini Unutan Adam" olarak adlandırdıkları rahmetli Galip Erdem'in kızıyım. Babam, iyi ve sevgi dolu bir insan olduğu için yaradılışımıza uygun olarak beni çok sevdi, ben de babamı çok sevdim.

Babam sayesinde tanıştığım ve hayatım boyunca içinde olduğum bu camiada fedakâr, her şekliyle doğru yaşamış, kelimenin tam anlamıyla Türk milliyetçisi olan, makam ve para imtihanlarını gözlerini kırpmadan geçmiş insanlar tanıdım. Ancak camiamızın çok da vefalı olduğunu söyleyemeyeceğim. Buna rağmen, -babam olduğu için taraflı olabilirim- babama farklı bir sevgi beslendiğini gördüm. Tabii ki bunun, inandığı ilkelere uygun yaşaması, özellikle 12 Eylül dönemindeki fedakârlıkları, kimseden şahsı için bir talepte bulunmaması gibi birçok nedeni var ama bana göre en önemlisi, babamın ülküsüne duyduğu sevgi kadar büyük sevgiyi Türk milliyetçilerine, özellikle ülkücülere aynı kuvvette duymasıydı.

Söylediklerimi açıklayabilmek için yaşadığımız bir olayı sizlerle paylaşayım.

Henüz on üç, on dört yaşlarındaydım. İstanbul'da devletimize ait bir yatılı okulda okuyor, her tatil zamanı da babamın yanına Ankara'ya geliyordum. Zor zamanlardı. 12 Eylül davasıyla uğraşanlarda para yoktu ve herkes kapasitesinin çok üstünde çalışıyordu. Babam da bu kişilerden biri olarak işin teknik kısmından çok duygusal tarafıyla uğraşıyordu. Bir akşam, eşi idam cezasıyla yargılanan

KENDİNİ UNUTAN ADAM GALİP AĞABEYİN ARDINDAN[1]

Osman OKTAY

Onu 1969 yılında görüp dinlemiştim ama asıl 1972'de tanıdım ve tanıştık. Tıpkı, "Türkmen Ağası" Dündar Taşer gibi kendi yaşıtlarının bile "Ağabey" ya da "Şeyh" diye hitap ettikleri iddiasız, mütevazı bir şahsiyetti Galip Erdem ve bizim Galip abimizdi o.

Hani, "Falanın yazılarını okurdum da gözümde, hayalimde şöyle şöyle bir adam canlandırırdım. Oysa gördüm ki kısa boylu, zayıf, kendi hâlinde biri," diye çok söz işitmişsinizdir. İşte Galip abi de -fiziki görünüşüne bakılarak- öylesine tarif edilebilecek şahsiyetlerden biriydi. Kilosu elli var mıydı bilemiyorum. Böbrekleri devamlı taş yapıyor, acılar içinde kıvranıyordu. Oldukça yıpranmış ve yaşlanmış görünüyordu.

Çevremizde bulunan bizden yaşça çok büyük kimseler bile ona "Ağabey" diye hitap ettikleri için yaşının o zaman elli beş, atmış civarında olduğunu sanırdım. Oysa tanıştığımız sıralarda kırklı yaşların başında olduğunu çok sonraları öğrendim.

1975'in 25 Ağustos'unda Ankara'da İbrahim Metin ağabeylerin evinde nişan yüzüğümüzü o takmıştı. Babam, Galip abiyi o gece ilk defa görüyordu. Onu göstererek bana, "Şu babacık kim?" diye sormuştu, hiç unutmam. Bu soruyu soran babam, Galip abiden on yaş büyüktü.

O, gerçek bir ülkücü idi. Ben, ülkünün en güzel tarifini de ondan dinlemiştim. 1970 yılında, Ankara'daki tarihî Türk Ocağı binasının salonunda verdiği bir seminerde ülküyü, "Ulaşılmak istenen en son

---

[1] Bu yazı, Galip ağabeyin vefatından sonra ilk yayımlanan yazı özelliğine sahip olup Mart 1997'de *Gündüz* ve hemen ardından da *Türk Diplomatik* gazetelerinde yayımlanmış, kitaplaştırma sürecinde yeniden gözden geçirilerek ilaveler yapılmıştır.

"GABAN"A YOLCULUK[1]

Nuri GÜRGÜR

Ağabeylik sıfatını en kâmil manasıyla onun kadar hak etmiş başka biri var mıdır? Varsa da ben tanımadım, ama kırk yıl gibi neredeyse yarım asra yaklaşan bir süreyi Galip Erdem'e "Ağabey" demenin bahtiyarlığını duyarak yaşadım. Ne mutlu bana, ne mutlu bizlere.

Kırk yılı kesiksiz bir dostluk yumağını hazla, özenle sararak, her gün sımsıcak ısıtarak, muhabbet dolu bir müşterek yürek gibi çarparak yaşamak tek kelimeyle "güzel" idi. Bu güzelliğin mimarı, hata ve kusurlarımızı hudutsuz müsamahasında eriten, bizleri sevgi ve saygı potasında buluşturan, her birimize kocaman yüreğinden ayrı bir yer sunan Galip ağabey idi ve ben onu çok özledim.

Türk Ocağının tarihî binasında, ikinci katın büyük salonunda yer yer aşınmış, yıpranmış eski koltukların üzerinde onu tanıdığımızda yaşı henüz otuza varmamıştı. Ama bizlere nedense çok daha yaşlı görünmüştü ve bu intiba yıllar boyunca hiç değişmedi. Bu görünüşün sadece bizlere mahsus olmadığını, yaşıtı olan dostlarında bile çoğu kere aynı intibanın bulunduğunu görmüşümdür. Bunun sebebi fiziki yapısından ziyade muhatabını ilk andan itibaren kavrayan, tesiri altına alan güçlü şahsiyeti idi. Çok genç yaşlardan itibaren hiçbiri şahsi olmayan ağır sorumlulukları cesaretle yüklenmişti. Biz kendisini tanıdığımızda milliyetçi fikir mücadelesinin kıdemli bir mensubu idi. Türk Ocakları Merkez Heyetinde Prof. Osman Turan, Prof. Şevket Raşit Hatipoğlu, Prof. Necati Akder ile birlikte idarecilik yapıyor, *Türk Yurdu* dergisinin o yıllarda gerçekleştirdiği büyük atılımın başında derginin neşriyat müdürlüğünü yürütüyordu. Ankara'ya geleli çok olmamıştı. Liseyi bitirip İstanbul Hukuk

[1] Bu yazı ilk olarak *Türk Yurdu* dergisinin Haziran 1997'de yayımlanan 118. Sayısında, 50-52. sayfalar arasında neşredilmiştir.

GALİP ERDEM'İN TURANCILIK HİKÂYESİ GİDEREM VAN'A - YOLUM TURAN'A

Osman ÇAKIR

Galip Erdem ağabeyi, Türk Ocakları Genel Merkezi yayın organı olan *Türk Yurdu* dergisini çıkarttığı Genel Merkez binasında iken tanımıştım. Gençler olarak biz de o zaman (1968) Türk Ocakları Gençlik Kollarının bir mensubu ve üyesi olarak hep birlikte tarihî Türk Ocağı binası çatısı altında idik.

Okuduğumuz dergilerin başında Nihal Atsız'ın çıkarttığı *Ötüken* dergisi, sohbetini, seminerlerini dinlediğimiz kimselerin başında ise Nejdet Sançar, Zeki Sofuoğlu, Refet Körüklü, Fethi Tevetoğlu gibi 1944 Irkçılık-Turancılık davası sanıkları vardı. Türkçü-Turancı gençler olarak hepimiz bir an önce tutsak kardeşlerimizin bağımsızlıklarına kavuşmasını ve "Türk Birliği Ülküsü"nün, Turancılığın gerçekleşmesini diliyorduk.

Bir gün Türk Ocağının duvarındaki panoya Galip Erdem imzalı bir gazete sayfası konuldu. Bu, haftalık çıkmakta olan *Devlet* gazetesinin 07.07.1969 tarihli 14. sayısındaki "Hesabını Vereceksiniz" başlıklı yazısıydı. Yazının başlığı görür görmez beni çarpmıştı. Tehditkâr bir ifadeydi. Yazı "hesap vereceksiniz" diye başlıyor, "… Korkaklığınız belki de bağışlanacak, fakat ilgisizliğinizden ötürü mutlaka hüküm giyeceksiniz," diye devam ediyordu. Cengiz Dağcı'dan, Şehriyar'dan bahsediyor ve bunları bilmedikleri için sanıkları suçluyordu. Hatta radyoda çalınıp söylenen "Sevmiş bulundum güzelim, gayrı ne çare" türküsünün bir Kerkük türküsü olduğunu bile bilmedikleri için "hesap vereceksiniz" diyordu. Haklıydı da.

Türk Ocağı binasına girdiğimde her defasında hayranlıkla okuduğum bu yazının sahibi Galip Erdem'i, 1970 yılından itibaren çalışmaya başladığım *Devlet* gazetesinde daha yakından tanımaya başladım. Yazdığı yazıları bu defa ilk okuyanlar, daktilo edenler ve

TURAN YOLUNDA FENAFİLMİLLET: GALİP AĞABEY

İskender ÖKSÜZ

Galip Erdem… Onu görmek, ona danışmak mutluluğuna erişen bizlerin Galip ağabeyi. Seveni, okuyanı ne kadar çoktu. Nesillere hitap etmişti. Bu yüzdendir hakkında çok şey yazılması. Bu yazıyı yazmaya oturduğumda internete bir bakayım dedim; Ankara Türk Ocağının onu anmak için yaptığı toplantının deşifre edilmiş metnini buldum.[1] Ben de konuşmuşum. Sadi Somuncuoğlu ve Ahmet Bican Ercilasun da. Yücel Hacaloğlu'nun *Dört Türk Büyüğü Üzerine* adlı eserini de Ankara Türk Ocağı yayımlamıştı. O dört büyükten biriydi Galip Ağabey. Rahmetli Nevzat Kösoğlu'nun *Galip Erdem*'i de yine ona yakından bakan bir kitaptır. İnternet aramam sırasında, Adnan İslamoğulları'nın kısa fakat nefis bir köşe yazısını buldum.[2] Eminim, Çelebi'nin, Galip Erdem özel sayısı da bu kaynaklara önemli bir katkı yapacaktır. Bugünkü neslin, gelecek nesillerin Galip Erdem'i öğrenmesi gerek.

Millet İçinde Yok Olmak

Allah yoluna giren sufiler, bir menzilden sonra fenafillah olur derler. Allah'ta yok olma, kaybolma… Nefsin kendine, menfaatine dönük isteklerinden vazgeçmesi… Hani kendilerini "hiç" diye ifade ettikleri hâl. İşte Galip Ağabey'e de bu kavramlara benzer, fenafilmilleti uygun bulmuşum. Rahmetli Nevzat Kösoğlu da aynı tabiri kullanmış. Eh, akıl için yol birdir. Hangimiz önce söyledik, hiçbir fikrim yok.

---

1 https://1000kitap.com/gonderi/184536870?oku=1

2 https://www.yenicaggazetesi.com.tr/yazi-arsivi-392543h.htm

ÜLKÜCÜLERİN AĞABEYİ GALİP ERDEM

Şerafettin YILMAZ

Galip ağabey ve ben 1958 yılında hukuk fakültesine öğrenci olarak kaydolduğumuz zaman, Nuri Gürgür ve arkadaşlarımızla birlikte Türk Ocağının gençlik kollarına dâhil olduk. Galip ağabey de o zaman *Türk Yurdu* dergisini çıkarıyordu ve aynı zamanda Türk Ocağında kalıyordu. Galip Erdem benim hayatımda rastladığım en enteresan insanlardan biridir. Ömrü boyunca Galip Erdem'in kendisiyle ilgili bir meselesi olmamıştır. Yani kendisine ait bir meselesi olmamıştır. Hep başkalarına, bilhassa yetişmekte olan gençlere hizmet etmeyi âdeta hayatının bir amacı hâline getirmiştir. 1958 yılından Galip ağabeyin vefat ettiği tarihe kadar, bu istikametten en ufak sapma olmamıştır. Zaten kitaplarına baktığınız zaman bilhassa *Ülkücünün Çilesi* kitabında ana model aslında Galip Erdem'in kendisidir. Yani o, kendisi gibi düşünen bir gençlik yetiştirmek istemiştir. Kendisi gibi milliyeti için yaşayan bir gençlik… Muvaffak oldu mu olmadı mı, o gençler ile alakalı bir meseledir. Yalnız şunu ifade etmek mümkün ki hayatını vakfettiği gençler Galip ağabeyi sukutuhayale uğratmıştır. Bu hepimizin içinde bir yaradır.

Galip ağabey avukatlık yapmadı. Galip ağabey memur olarak hayatını idame etti. Hukuk fakültesini bitirdiği için stajını yapmıştı. MHP davası başladıktan bir süre sonra Galip ağabey başvurdu, avukat olarak davaya dâhil oldu. Yaklaşık dört seneye yakın Galip ağabey, MHP ve Ülkücü Kuruluşlar Davası'na devam etti. MHP ve ülkücü kuruluşların mensuplarına reva görülen bu davayı hiçbir şekilde sindiremedi. Buradaki haksızlığı gördü ve daha çok fikrî açıdan bu mücadeleyi vermeyi kendisine vazife edindi. O sebeple Galip ağabey bu davanın sonuna kadar kendi hayatını hiç yaşamadı (zaten öncesinde de kendi için yaşamıyordu). İçeriye düşmüş olan

ÜLKÜCÜLÜĞÜN FOTOĞRAFI GALİP ERDEM

Orhan ARSLAN

Ölenler Allah'a misafir gidiyor. Ölüm güzel şey; "hiç güzel olmasaydı, ölür müydü Peygamber?"

Bizim ölenlerin arkasından yapacağımız tek şey var, onlara Allah'tan rahmet dilemek ve Rabb'imizden, varsa günahlarını bağışlaması dilemek. Hepsi bu…

Salih Kul

İnsanın amelleri, "güzel amel, salih amel" diye ikiye ayrılır. Örneğin namaz kılmak, oruç tutmak güzel ameldir. Başkalarına yardım etmek ve kendisinden önce başkaları için eylemde bulunmak ise salih ameldir. Bir futbolcunun antrenman yapması ve maça hazırlanması güzel ameldir. Maça çıkması ise salih ameldir. Biz hep hazırlık yapıyoruz, antrenmanla vakit geçiriyoruz. Galip abi ise hep sahadaydı. Hayatı boyunca maçtaydı. Hiç kendisi için yaşamadı. 12 Eylül'de avukat cübbesini giydi ve sahaya çıktı, hem de en önde. İşte salih amel de, salih kulluk da bu idi.

Özellikleri

Dertliydi. Dertsiz adam yoktur, varsa da adam değildir. Galip abi adam gibi adamdı. Sadece kendi derdiyle değil, herkesin derdiyle bütün hayatı boyunca yoğruldu durdu. O zayıf omuzlarında dünyaları taşıdı.

Homo sapiens (bizim insan türümüzün adı), bilen insan veya fark eden insan demektir. O hep fark etti. Hayatı, ölümü, insanı fark etti.

BU DÜNYADAN BİR DÂHİ GEÇTİ

Türkan HACALOĞLU

Galip ağabeyimizin yokluğunda onun hakkında yazı yazmak çok zor. Üniversitedeki öğrencilik yıllarımda benim bugünkü hayatımda büyük rolü olan rahmetli ağabeyim Prof. Dr. Mehmet Çavuşoğlu ile eşim rahmetli Yücel Hacaloğlu'nun müşterek arkadaşlarından Galip Erdem ağabeyimle, Yücel Hacaloğlu'yla evlendiğimiz 1971 yılında tanıştım. Onu kaybettiğimiz 1997 yılına kadarki hatıralarımız gözlerimin önünden sinema şeridi gibi geçmesine rağmen bunları dile getirmek, yazıya dökmek gücünü kendimde göremiyorum.

Tanıştığımız yıllarda Galip ağabey Meral Hanım'la evliydi, Bilge adında bir kız çocukları var. Ankara'da Gaziosmanpaşa semtinde ikamet ediyorlardı. Meral Hanım, Ankara Çubuk'ta bir okulda öğretmen olarak görev yapıyor, ancak bazen hafta sonları bazen de on beş günde bir evine geliyordu. Meral Hanım görevde iken benim bildiğim Galip ağabeyin teklifsiz evinde kaldığı iki aileden biri biz, diğeri İbrahim Metin'lerdi. Bütün hanımlar büyük, küçük onun ablası idi. İsmiyle hitap ettiği çok nadir olurdu. Bir gün bana "Abla, size ilk geldiğim gün beni öyle bir karşılayışın vardı ki misafirden hoşlandığını anladım ve bu eve artık kendimi davet ettirebilirim kanaatine vardım," dedi. Galip ağabeyimin bu kanaate varması beni çok mutlu etmişti. Ona o kadar alışmıştık ki gelmediği zamanlar evimizde boşluk hissederdik. Hele kızlarım Terken, Selcen, Örpen; Galip ağabeyimin geleceği günü sabırla beklerdi. Bazen Ömer Öztürkmen, Şadi Pehlivanoğlu da gelirdi; karşılıklı sohbetlerine doyum olmazdı. Galip ağabey onların da vazgeçilmezi idi.

Bu cemiyette kendisi için hiçbir şey istemeyen biri varsa o Galip ağabeydir. Galip ağabey üstün vasıflara sahip, idealist, ülkücü, katıksız Türk milliyetçisi, Turan sevdalısı idi. Bir gün Ömer Öztürkmen bize gelmişti. Galip ağabeyden bahsederken "Galip bir dâhidir"

GALİP ERDEM ŞEYHİMİZ

Şevket Bülent YAHNİCİ

Eskilere dayanan tanışıklıkları anlatmak için kullanılan muhtelif sözler vardır. "Kırk yıllık dostum", "Neredeyse yarım asırdır tanışırız", "Ohoo, bizim dostluğumuz kalubelaya dayanır" vb. sözler tanışmadaki eskiliğin ifadesi yönünde kullanılagelen beyanlardır.

Artık bizler de (bizler derken bizim neslimizden bahsediyorum ki bugün artık yaşları yetmişi bulmuş, yetmişlerin yukarısına doğru tırmanan nesilden) dostluklarını, arkadaşlıklarını, tanışıklıklarını ifade ederken bol rakamlı yılları telaffuz eder hâle geldik. Eh öyle ya, 60'lı yılların sonuna, 70'li yıllara dayanan dostluklar, arkadaşlıklar elli yılı devirdi, artık...

Biz de bugün yaşamakta olduğumuz yıllar itibarıyla yaşları on sekiz, on dokuz, yirmi olan gençlerin babalarının, neredeyse dedelerinin arkadaşları durumuna geldik. İçimizde çocukları ellili yaşlara yaklaşanlar var.

Türk milliyetçisi camianın içinde gözümüzü açtık. Yaşlarımız on yedi, on sekiz, on dokuz idi. Gözümüzü açıp tanıdığımız büyüklerimiz vardı. Kimimiz milliyetçi derneklere gidiyorduk, kimimiz okuduğumuz okullarda milliyetçi hocalarla haşır neşir oluyorduk. Türk Ocağını evimiz bellemiştik; yavaş yavaş da particilik olayı (CKMP - Kızılay'da iki katlı, bahçesinde Kıbrıs adası şeklinde küçük su havuzu olan; Yüksel Caddesi ile Karanfil Sokak'ın kesiştiği yerdeki bina...) başlamaktaydı.

SBF ve Hukuk Fakültesi karşısındaki dernekte (MTGT - bilemeyecekler için açayım- Milliyetçi Türk Gençlik Teşkilatı) daha sonraları Türk Ocağında (gençlik kolları ve GUT - Genç Ülkücüler Teşkilatı) sonrasında da CKMP binasında vakit geçirmeye başlayan bir avuç gençtik. Bizden yaşlılar, büyükler vardı. Bir kısmı bizden yaşı biraz büyük olanlar, bir kısmı da onların da büyüğü olan ağabeyler...

GALİP AĞABEYDEN KALANLAR

Cezmi BAYRAM

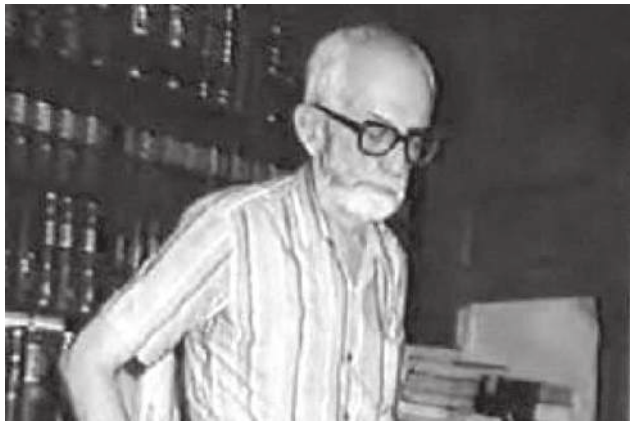
Aslında bu başlık, hayli iddialı oldu. Ondan kalanları ne tamamen listelemek mümkündür ne de hangi düşüncemiz ondandır, hangi davranışımız onun etkisiyledir, bunları tefrik imkânı vardır. Çünkü onun tarzı, üslubu emredici değildi, fakat muhatabı farkında olmadan kabullenmiş olurdu. Burada, peşin bir kabullenmeden bahsetmiyorum. Tabii bir hâl söz konusudur.

Kendisini ilk olarak *Yeni İstanbul* gazetesindeki "Mektuplar" köşesinde tanıdım. Henüz ortaokul son sınıftaydım. Son derecede berrak bir üslubu vardı. Cümleleri kısa, kelimeler anlaşılırdı. Makaleleri uzun değildi. Ancak her yazısında maksadını eksiksiz ifade ederdi. İnce bir nükte hemen her yazısında yer alırdı. Ele aldığı konuyu tamamen izah ederdi fakat sözü uzatmazdı. İfadeleri netti. Kullandığı her kelime yerindeydi. Kavgacı bir üslubu yoktu. Ama yeri geldiğinde cedelleşmeden de geri kalmazdı. En sert muhalefetlerinde hiciv kabiliyeti ifadelerini yumuşatırdı.

Belki de yazılarının etkileyici olmasında, daha ilk makalesini yazarken koyduğu ölçüye daima bağlı kalmasının tesiri vardır. O yazısında mealen, ki bunu daha sonraları yazdığı gazetelerde hep ilk makale olarak devam ettirmiştir, "Size inandığım her şeyi yazacağımı söylemiyorum, ama inanmadığım hiçbir şeyi yazmayacağım," demişti.

Aslında bu onun hayat felsefesi idi. Sadece yazılarında değil, konuşmalarında da bu ölçüden hiç şaşmadı. Belki de muhatabını etkilemede bu üslubunun önemli rolü vardır. Aynı şekilde bu ölçü onu hem fikrinden taviz vermesine mâni idi hem de beşerî münasebetlerde onu barışçı yapardı. Çünkü benimsediği ölçü ona neyi, nerede, ne kadar söylemesi gerektiği dikkatini sağlardı.

Buradan korkak bir şahsiyet portresi çizdiğim akla gelmesin. Ak-

BİR FOTOĞRAFIN DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ
(GALİP ERDEM DESTANINA KÜÇÜK BİR KATKI)

Arslan KÜÇÜKYILDIZ

Ne yazık ki büyük insanları, onlar hayatta iken yeterince kıymetlendiremiyoruz. Onları anlatan tanıtım-eleştiri yazıları, hatıratlar, biyografiler vs. yazmıyoruz. Yazanlar da yeterince dürüst davranıp olayları, insanları gerçekte olduğu gibi anlatamıyor. Anlayan anlar, bilen bilir mantığı ile eksik yazılan metinlerin sonraki nesillerde karşılığı yok. Kıymetli kişiler ise kendilerini tanıtma zahmetinde bulunmuyorlar. Günlük, mektup, otobiyografi gibi yazı türlerinin çok nadir olması bizim millî kimliğimizle mi, yoksa bu kimliğin aşınmasıyla mı ilgili, doğrusu bilmiyorum. Galip Erdem de kıymeti anlaşılmayan Türk büyüklerindendir.

ABD'nin "bizim çocuklar" dediklerinin yaptığı 12 Eylül 1980 Darbesi ülkücüleri darmadağın etmişti. Kimi kaçak durumda, kimi polis işkencesinde, kimi cezaevindeydi. Herkes tedirgindi ve ne olacağı belirsizdi. DTCF'de okuyordum, sorumlu durumdaydım. Mezun olduğum lisedeki arkadaşların, yakalanınca benden aldıklarını söyledikleri, darbeye karşı çıkan bir bildiri yüzünden aranıyordum. Kaçakların ve cezaevindekilerin yardımımıza ihtiyaçları vardı. Şehit edilen, yaralanan, işkencede öldürülen, cezaevine düşmüş

GALİP AĞABEY'Lİ YILLAR

Mahir DURAKOĞLU

Liseyi bitirip üniversiteye girdiğim 1969 sonbaharında ülkede yaşanmakta olan ideolojik gerilim, üniversitelerden başlamak üzere, giderek şiddetlenecek bir kavganın işaretlerini vermeye başlamıştı. Hukuk Fakültesindeki ilk günlerimde Ankara Türk Ocağı Gençlik Kollarına da kaydoldum. O günden sonra tarihî Türk Ocağı binası ikinci adresim oldu. Okul dışındaki tüm zamanımı burada geçiriyordum. Konferanslara, seminerlere, sohbetlere katılıyordum. Bir süre sonra, aynı binada faaliyet gösteren Genç Ülkücüler Teşkilatında da çalışmaya başlamıştım.

1970 Kasım'ında aşırı solcular tarafından şehit edilen Dursun Önkuzu'nun cenaze töreni öncesinde polis Türk Ocağını bastı ve işgal etti. O sırada binada bulunanların tamamı gözaltına alındı. Ocağın kapısına kilit vuruldu. Ertesi gün serbest bırakılanlar arasındaydım ama artık kelimenin tam manasıyla yurtsuz yuvasız gibiydim! Gidecek yerim yoktu. Birkaç arkadaşla birlikte, o güne kadar yolumun düşmediği Yüksel Caddesi'ndeki MHP Genel Merkez binasına gitmeye başladık. Vaktimizin çoğunu, karşısındaki Dem Kıraathanesi'nde geçiriyorduk. Ancak doğal olarak ocaktaki havayı burada yakalayamamıştık.

Bir akşam, kahvehanenin bahçesinde otururken, oradan geçmekte olan bir arkadaş, nereye gittiğini soran birimize "Kübitem" diye cevap verdi. Bu adı ilk defa duyuyordum. "Biz de gelelim," dedik, birlikte Meşrutiyet Caddesi'ne çıktık. Cadde ile Bayındır Sokağı'nın kesiştiği yokuşun sağ başındaki apartmanın birinci katında, görünürde herhangi bir özelliği bulunmayan bir büroya gelmiştik. Akşam saatleriydi, masa başında çalışmakta olan bir-iki kişiden başka kimse yoktu. Ortama sessizlik hâkimdi. İşte 1970 yılının o aralık akşamı, sonradan anlıyorum ki hayatımda bir dönüm noktası imiş.

KERKÜKLÜLERİN AĞABEYİ GALİP ERDEM

Suphi SAATÇİ

Sosyal medyada gazeteci, köşe yazarı olarak anılan Galip Erdem, Rize'nin Fındıklı ilçesinde, 1930 yılının 10 Mart'ında doğmuş, Ankara'da 1997 yılının 12 Mart'ında vefat etmiştir. 67 yıllık hayatına 670 yıllık acı, çile, sıkıntı ve en önemlisi büyük mücadeleler sığdıran Galip Erdem'i bizler, Kerküklü Türkmenlerin ağabeyi olarak tanıdık. Onu bize tanıtanlar, bizden önce Kerkük'ten Türkiye'ye gelen ağabeylerimizdi. Bunların başında Ömer Öztürkmen, Mehmet Gedik, İzzettin Kerkük ve en çok da Nejdet Koçak gelir. Çoğu rahmetli olan ağabeylerimiz, 1950'li yıllardan itibaren İstanbul'da öğrenci hareketleri içinde millî mücadele veren Galip ağabeyle tanışmışlardı.

Galip ağabeyin, henüz ortaokul ikinci sınıf öğrencisi iken romantik duygularla Turan ellerine seyahat etmeye kalkıştığını kendi sohbetlerinde dinlemiştim. Turan'a doğru sefere çıkma kararı almış ve biriktirdiği harçlıklarla Erzurum'dan bir tren bileti alarak önce Van'a ve oradan da Turan'a gidecektir. Trene atlayıp Van'a gelir. Yolculuğunu planlamak için Van sokaklarını dolaşmaya çıkar. O zamanlar Van'da herkes birbirini tanıdığı için, elleri ceplerinde dükkânları dolaşan Galip Erdem'in hâli ve tavrı dikkat çeker. Hikâyenin devamını Nevzat Kösoğlu'ndan dinleyelim:

> Şehrin kolluk kuvveti olan jandarmalar da bunu fark ederler ve nezaketle karakola kadar götürürler. Galip'i komutana çıkarırlar. "Ne arıyorsun buralarda, nerelisin?" diye sorarlar. "Erzurum'dan geliyorum; Turan'a gideceğim" diye cevap verir. Komutan pek bir şey anlamaz; bu çocuk Ötüken'den, Türkistan'dan söz etmektedir. Bildiği kadarı ile Van çevresinde Ötüken yahut Turan diye bir belde yoktur; çözmek için uğraştıkça karakolun kafası karışır. Çocuğun

GALİP AĞABEY

B. Çiğdem COŞKUN

Galip ağabeyi Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinde öğrenci iken okumuş olduğum kitaplardan tanımıştım. Şahsen tanışmamız ise 12 Eylül sonrası rahmetli arkadaşım Savcı Sülün Karahan Gürsoy ile birlikte erken staj olarak değerlendirdiğimiz büronun ortakları olan avukat büyüklerimizden uygulama ile ilgili bilgi edinmek üzere, derslerimizden vakit buldukça gittiğimiz -Galip ağabeyin ifadesi ile- "Akıl Dükkânı"nda gerçekleşti. 12 Eylül 1980 Askerî Darbesi sonrasında milliyetçilere reva görülen sorgulama, işkence ve açılan "MHP ve Ülkücü Kuruluşlar Davası"nda Galip ağabey hapishaneden mahkemelere, karakollardan evlere, hayır sahiplerinden ihtiyaç sahiplerine durmadan koştu. Dava arkadaşlarının ve ailelerinin babası oldu, avukatı oldu; inandığı kutsal değerler ve davası için yapamayacağı fedakârlık yoktu. Galip ağabey avukatlık bürosuna geldiğinde ilk sözü "çay" olurdu. Rahmetli arkadaşım, ben ve Akıl Dükkânı'nın diğer emektar çalışanları Galip ağabeyin sözünü ikiletmemek için yarışırdık.

Galip ağabey kendisinden küçük ve tanıdık erkeklere "abi", bizler de dâhil olmak üzere hanımlara da "abla" diye hitap ettiğinde, onlara "sayın büyüğüm" gibi ifadeler kullandığında çok yadırgamıştım ama daha sonra onun mütevazı kişiliğinin yakından tanığı oldum. Galip ağabey rahmetli eşim O. Meriç Coşkun ile nikâhımızın şahidiydi. Daha sonra Bahçelievler'de ve vefatına kadar da Galip ağabeyin adının verildiği Galip Erdem Caddesi Anadolu Sitesi'nde komşumuz, kızı Bilge kardeşimiz, Galip ağabey de gözü önünde büyüyen oğullarımızın dedesi oldu.

Bahçelievler'de otururken, 1982 yılında Galip ağabeyi evinde bulamayan "MHP ve Ülkücü Kuruluşlar Davası"nda yargılanan dava arkadaşlarımızın eşleri ve çocukları evimize misafir olurlardı. Buna

3. BÖLÜM
BAŞLICA ESERLERİ

1. KİTAPLARI

Ülkücünün Çilesi
Galip Erdem
İstanbul, Ötüken Neşriyat, 2019,
12. Baskı, 251 sayfa,
ISBN: 978-975-437-107-9

Fatih ERBAŞ

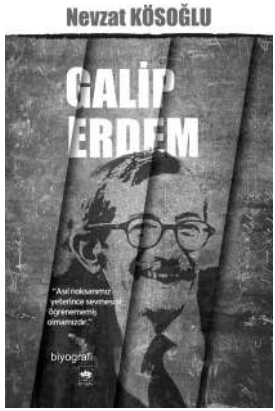
"Gün olur, ülküsüz insanlara gıpta ile bakasınız gelir. Rahat yaşarlar. Tıpkı şairin söylediği gibi: "Akl u şuurları' vardır, güzel severler. 'Bâde' içerler ve nihayet göçüp giderler."

Galip Erdem Bey'in kitaba ismini veren gazete köşe yazısının ilk satırları içimi o kadar acıttı ve beni o kadar etkiledi ki kitabı ve müellifini tanıtmadan önce bu çarpıcı ve bir yönü ile yıkıcı cümleler bütünü ile başlamak istedim söze. Buna sebep, başta bu kitabın yazarı olmak üzere "kutlu dava" diye adlandırılan, devleti ve milleti kendinden ve her türlü menfaatten önde bilmek anlayışının tezahürü olan ülkücülerin, gökte kayıp giden yıldızlar gibi nadirattan olmaları ve birçok ülkücünün(!) yukarıdaki, kitaptan alıntı cümlelerdeki "akl u şuuru" olanlar gibi yaşamayı seçmeleri olmuştur.

Galip Erdem Bey'in çeşitli gazetelerde 1961-1974 yılları arasında yer almış, farklı mevzulara temas ettiği günlük yazılarından seçmelerden oluşan *Ülkücünün Çilesi* isimli kitabın, Ötüken Neşriyat tarafından ilk baskısı 1975'te yapılmıştır. İncelediğimiz, kitabın 12. baskısıdır.

Galip Erdem, ülkücü hareketin temsilcilerindendir. 1930'da başlayıp altmış yedi yıl süren hayatının merkezine milleti ve devleti koymuş bir mütefekkirdir. Yazılarındaki esas ilkesi, kendi ifadesiyle "Belki inandıklarımın hepsini yazamayacağım ama inanmadığım hiçbir şeyi de asla yazmayacağım"dır. Hayatını da bu anlayış üzerine bina eden bu romantik ruhlu, hamiyyetperver güzel insan, belki

2. HAKKINDA YAZILANLAR

Galip Erdem
Nevzat Kösoğlu
İstanbul, Ötüken Neşriyat,
2016, 239 sayfa,
ISBN: 978-975-43-7798-9.

Kadir Kaan GÜLER

Yirminci yüzyılda ideolojiler en kallavi silahlarını kuşanarak birbirleriyle çarpıştılar. Bu çarpışmanın sonunda kimi ideolojiler, şekil değiştirerek de olsa, hayatta kalmayı başarırken kimi ideolojiler de yeniden doğmayı beklemek üzere ölüm uykusuna yattılar. Söz konusu mücadelede bazen sözün mecazi anlamında değil gerçekten de kanlı bıçaklı bir savaş hüküm sürdü ama çoğu zaman kitapların, dergilerin, makalelerin, broşürlerin ve afişlerin kullanıldığı fikirlerin kavgası şeklinde cereyan etti. Hâl böyle olunca soyut kavramlar bütünü olan ideolojileri somutlaştıracak, belirli kalıplar hâline getirebilecek ve ideolojilere hayat verebilecek kişiler büyük önem kazandı.

İdeolojiler savaşının Türkiye'ye yansıması ne hazindir ki pek kanlı oldu. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin çevre ülkelere ideolojiyi ihraç etme çalışmaları ve bu çalışmalarda "gerilla" faaliyetlerini kullanma alışkanlığı Türkiye'yi önce "düşük yoğunluklu iç çatışma"ya götürdü, ardından da iç savaşa doğru sürükledi. Çatışmaların dozajı arttıkça düşünce üretiminin niteliği de niceliği de ve dahi kıymeti de azalıyordu. Zaten düşünce üretimi için gerekli olan "sakinlik-durağanlık" gibi ön şartların oluşması pek de mümkün olmuyordu. Buna rağmen Türkiye'nin en sancılı dönemlerinde fikir üretimi için çabalayan isimler az da olsa yok değildi.

Nevzat Kösoğlu tarafından biyografi çalışmasına konu olacak kadar etki bırakmış olan Galip Erdem işte az sayıdaki bu isimlerden biriydi. Öte yandan Galip Erdem, Türk milliyetçiliğinin ülkücü

4. BÖLÜM
BÜTÜN ESERLERİ

GALİP ERDEM BİBLİYOGRAFYASI ÜZERİNE BİR DENEME

Ahmet ŞAHİN – Zeliha YAŞAR

Galip Erdem, Türk milliyetçiliği fikrinin yetiştirmiş olduğu mümtaz şahsiyetlerden biridir. Fikir adamlığının yanında iyi bir gazeteci ve hatiptir. Fikir, siyasi ve birçok alanda çok sayıda kitap ve fıkra yazısı yazmıştır. Bu çalışmada hayatı boyunca kazandırdığı eserler tek tek incelenerek bir bibliyografya oluşturulmuştur. Çalışma sonunda Galip Erdem tarafından hazırlanan eserler yayın tarihleri esas alınarak liste hâline getirilmiştir. Galip Erdem üzerine yaptığımız ve oldukça önemli olduğunu düşündüğümüz bu bibliyografya denemesi bu alanda çalışacak olan araştırmacılara yardımcı olması amacıyla hazırlanmıştır. Büyük bir dikkat ve titizlikle oluşturduğumuz bu çalışma "tespit edebildiğimiz" bilgilerle güncelleştirilmeye devam edecektir. Bu bibliyografya denemesinin önemli bir boşluğu dolduracağını ümit ediyoruz.

1. KİTAPLARI

Galip Erdem, *Suçlamalar 1- Sağcılık Faşizim*, Ankara: Töre-Devlet Yayınları, 1974.

Galip Erdem, *Suçlamalar 2- Irkçılık*, Ankara: Töre Devlet Yayınları, 1975.

Galip Erdem, *Ülkücünün Çilesi*, İstanbul: Ötüken Neşriyat, 1975.

Galip Erdem, *Milliyetçilik ve Sosyalizm Üzerine Mektuplar*, İstanbul: Ötüken Neşriyat, 1975.

ALBÜM

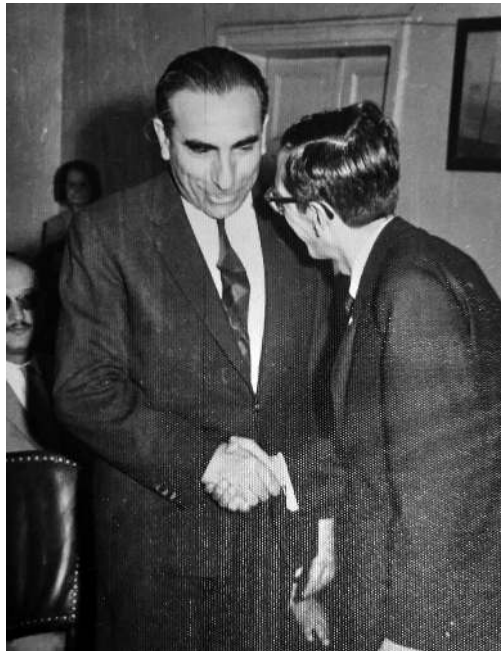
Galip Erdem

Galip Erdem çocuklarla

Alparslan Türkeş, Nejdet Sançar ve Galip Erdem

Galip Erdem, Alparslan Türkeş ve Gün Sazak

Nedim Ünal, Nevzat Kösoğlu, Galip Erdem

Sevgili vefakâr oğlum Galip Erdem'e zorlu günlerden hatıralarla. Temmuz 1966
(Halide Nusret Zorlutuna notu)